Nagyvárad, 1896. II. évfolyam 28. szám. Vasárnap, február 2.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Mezőgazdasági hitel.

(T. N.) Báró *Bánffy* Dezső miniszterelnök nem rég a képviselőháznak egyik ülésében ünnepélyesen kijelentette, hogy a kormány gondol a mezőgazdák érdekeivel és első feladatai közé sorozza azt, hogy a mezőgazdasági hitelnek régóta vajudó kérdésében tegyen valamit. Sőt ennél tovább ment, megigérte, hogy az idevonatkozó törvényjavaslat mielőbb, sőt még a folyó költségvetési tárgyalás alkalmával be fog terjesztetni a képviselőház elé. Ez még nem történt meg; egyes bécsi lapok azonban már is hireket közölnek arról, hogy mi lesz ezen javaslatnak tulajdonképpeni tartalma. Beszélnek kötelező szövetkezetekről, amelyek fölött megyei szövetkezetek fognának állani, állami felügyeletről, mely mindezeknek működését ellenőrzi és irányitja.

A dolog, amennyire értesülve vagyunk, ebben a formában nem felel meg a valóságnak. A Darányi által beterjesztendő törvényjavaslat mindössze arra szoritkozik, hogy a pénzintézetek által adott kölcsönök bizonyos fajtáinak biztosittassanak azon kedvezmények, amelyeket a kibocsátott jelzáloglevelek eddig is élveztek. — Lehet azonban, hogy ezen értesülésünk szükkörü, azt pedig tudjuk, hogy ha most nem is, de a közel jövőben Darányi kezébe fogja venni a kérdésnek többi részét is, szóval ki fog terjeszkedni a hitelügynek egész rendezésére is. Éppen ebből a szempontból akarunk némi megjegyzéseket tenni, szemben a bécsi lapok által világgá bocsátott s általunk fenebb röviden érintett javaslatra.

E kérdések közül sok adhat vitára okot, de annyi bizonyos, hogy az uj hitelszervezetnek olyannak kell lennie, mely eléri a legkisebb falut s ennek a kicsi falunak legalacsonyabb, de hitelre érdemes gazdáját is. Bankok és takarékpénztárak, amelyek természetszerüleg csak a nagyobb centrumokban virágozhatnak fel, eddigi szervezetükkel ezt a feladatot megoldani nem birják. Ez tehát marad talán kevésbé termékeny, mindamellett nagyon hálás talaj a községi hitelszövetkezetek részére, ugy amint azokat gróf *Károlyi* Sándor és társai megkonstruálták és az életbe átvitték. Ezeknél megszünik lehetetlenségnek lenni az, amire föntebb utaltunk, s tudomásunk szerint az ilyen szövetkezetek léteznek, sőt virágzanak Erdélynek oly távol fekvő elzárt völgyekbe kebelezett kicsi községeiben is, ahova valóban a madáron kivül alig jár el más. Hogy milyen hálásak ezért az ilyen községek lakói, mennyire büszkék az ő hitelintézetükre, mennyire emeli önérzetüket, hogy ime nekik is van takarékpénztáruk, arra utalni elég, bővebben vele foglalkozni bizonyára felesleges.

Ha ekként a falusi szövetkezetek meg vannak alakitva, nagyon jónak és nagyon helyesnek találjuk, ha megyénként bizonyos szorosabb kapcsolatba hozatnak egymással, ha felettük áll, mondjuk a megyei intézet és még e felett az országos központ. A megyei intézetnek nézetünk szerint inkább csak erkölcsi hivatása volna, a mennyiben vezetné az alakulásokat és ellenőrizné a szövetkezetek működéseit, a pénzt a központ adná.

Ebben az irányban történtek kezdeményezések, sajnos azonban, hogy azon vármegyék, amelyek legutóbb ez irányban valamit tenni akartak, az egy Fejér megyét kivéve, nem tudni mi okból, ignorálták azt, hogy a községenként létre jövő takarékpénztáraknak vagy szövetkezeteknek bizonyos összefüggésbe kell lépni egymással és hogy mindannyian reá fognak szorulni főleg az első időkben az irányitásra és sohasem nélkülözhetik a pontos ellenőrzést.

Legutóbb volt alkalmunk Békés vármegyének a gazdasági hitel-rendezésére vonatkozó nagyon érdekes dolgozatát ismertetni. Ez a dolgozat részletes tervezeteket tartalmaz a községi takarékpénztárakra és a kisebb — mondjuk — falusi szövetkezetekre nézve, de elejti a vármegyét, mint ellenőrző hatóságot, nem létesit kapcsolatot egyes intézetek közt és egyáltalában nem igyekszik az egész moz-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szögedi alakok.

Irta: **Tömörkény István.**

Nagykorusitás.

Bemén az ügyvédhöz egy embör. Aszongya:
— Jó napot.
Aszongya az üdvégy:
— Jó napot.
Avval fojtatá az irást.
Aszongya a zembör:
— Kérdözze mán, hogy mit akarok!
Aszongya az üdvégy:
— Hát mit akar ken?
Aszongya az embör:
— Sömmit.

*

Avval elmönt. De kisvártatva gyütté-é viszsza? De gyütt ám.
Aszongya, most már másocczor:
— Jó napot.
Aszongya az üdvégy:
— Jó napot.
Avval fojtatá az irást.
Aszongya a zömber:
— Sasaé kérdi, mit akarok?
Aszongya az üdvégy:
— Hát mit akar ken?
Aszongya a zembör:
— Nagykorusiccsa a házamat.
Aszongya az üdvégy:
— A ken házát?
Aszongya a zembör:
— Ügön.

*

Szünet.

*

Az üdvégy fojtati a zirást.

*

Écczör mögén aszongya a zembör:
— Hajja!
Aszongya az üdvégy:
— No.
Aszongya a zembör:
— Korusiccsa ki nagyra a házamat.
Ama' föltettszeti a szömit a zirásrul oszt aszongya:
— Bolond ken.
Aszongya a zembör:
— Nem a!!

*

Aszongya az üdvégy:
— Mér akari ken az házát nagykorusittatni?
Asszongya az embör:
— Mer én czélszörü szögény embör vagyok.
Amaz most mög mán igy adi föl a szót:
— Hát osztán?

*

Szünet és némi hallgatagság.

*

Most mögén aszongya az czélszörü szögény embör:
— Az kapitán mindönkinek parancsol, aki kis korba van.
Aszongya az üdvégy:
— De még azon fölül is.
— Nohát — véli a szögény embör.
Evvel mömmög hallgat éggy ideig oszt lélép az pokroczrul, hogy ne kopjon.
Avval hallgat uj fönt.
Aszongya az üdvégy:
— No?
Aszongya most már végérvényössen jelönleg az czélszörü szögény embör:
— Gyilkoli a — bíróság az házamat.
Mögén föladi a szót ama':
— Mér gyilkoli?
Az czélszörü szögény embör most mám mögáll előbbreveti az jobb lába fejit, és bele helyezködik az szavallós állásba.

Lapunk mai száma 12 oldal.

kély tőkeelemeket is, a melyek attól eddig egészen távol állottak. A postatakarékpénztár által 10 éven belül saját számlájára vásárolt értékpapirok névértéke meghaladja a 17 millót, a magánosok számára vásárolt értékek névértéke meghaladja a 6 milliót. A postatakarékpénztár által 10 év allatt vásárolt értékpapirok névértéke 23, 361. 930 frt. Az eddigi eredmény kétség kivül igen biztositó jövőt igér.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 31-én.

Magyar aranyjáradék 4%	122.25
Magyar koronajáradék	98.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	125.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	142.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.—
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék ezüstben	100.75
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	148.—
Osztrák magyar bankrészvény	10.10
Magyar hitelbank részvény	410.—
Osztrák hitelintézeti részvény	374.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	368.50
20 frankos arany (Napoleondor)	960.—
Német birodalmi márka	59.35
London vista	121.35
Páris vista	48.10
20 márkás arany	11.85

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

NYILTTÉR.

A „FEKETE SAS“ nagytermében

vasárnap február 2-án és hétfőn 3-án este 7 és fél órakor

csak két szenzációs előadás

HOMES & Mdme. FEY

és DAVENPORT kisasszony

világhirü művészek által rendezve.

Titokzatos, meg nem fejthető kisérletek a psychologia amnestika gondolatátvitel, spiritizmus és sonnambulismus köréből.

Helyárak: Körszék **1.50** kr. Számozott hely **1** frt. II. hely **50** kr. Katona- és deák-jegy **30** kr. Karzat **20** kr.

Jegyek előre válthatók **Laszky Ármin** könyv- és papir kereskedésében, vasárnap délután a **„FEKETE SAS“ szállodában.** 4—0

GERMÁN TERÉZ

okl. szülésznő.

Lakását február hó 1-én

Áldás-utcza, Guttman-házba

helyezte át.

Bemenet a fő-utczáról is!

20 1—3

16 2—4

HIRES, VALÓDI 301 14—35

MÁRIACZELLI GYOMORCSEPPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ czimzett gyógyszertárában Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

C. Brady. Schutzmarke.

C. Brady. Schutzmarke.

Ezen kitünő gyógyhatással biró cseppek, melyek nevezetesen **gyomor-** és **altesti bántalmak**, **gyomorgörcs** és **kolikánál** évek hosszu során át használtattak ugy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek étvágyhiánynál oly hathatósaknak bizonyultak, ma-radandó hirnevére tettek szert, sőt még hires orvosok érdekeit is előmozditották.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alant felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávéskanállal veszünk.

A máriaczelli gyomorcseppek hatása a következő esetekben tulhalad minden más szert, különösen **étvágyhiány, roszszagu lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felböfögés, kolika, gyomorkatharus, gyomorégés, aránytalan nyálkaképződés, sárgaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor tulterhelése ételek és italok által, májlép- és vesebetegségeknél (aranyér).**

Ezen csöppek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyujtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyitják, sőt még hosszu több mint 100 éves életkorra segitettek.

Ambrosius pater, a ferenczieк klastromának egy apátja Syriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Syriában és Palestinában csodálták, ki ott segitett, a hol már segitség lehetetlen volt. O maga használván ezen csöppeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyujtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemlett hirnevét.

Pater Gregor, főtisztelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kováts János, ki tényleg hosszu életét ezen csöppeknek köszönhette. Erzsébet herczegnő Insbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyithatlannak mondott, ezen csöppek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen csöppek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikerek mellett használtattak. Végül még megemlitendő, hogy ezen csöppek — melyek sok hires orvos által elismertettek — alkatrészei minden más orvosság vegyeit nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedvei, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Ázsiában gyüjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

Használati utasitás. A máriaczelli cseppek gyöngéden oldólag hatnak, igen kellemes keserü izzel birnak és reggel éhgyomorra, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávéskanálnyival beveendők (gyermekeknek csak egy kanálnyit kell adni) és friss vizzel vagy vizezett borral leöblitendő. Bevétel után e cseppek az egész életrendszernek élénkséget, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy e cseppek folytonos használata által a fenneb idézett betegségek bármelyike 2—4 hét alatt teljesen megszünik. Magától értetődik, hogy e mellett szigoru életrendet kell követni.

C. Brady. Schutzmarke.

Ovás! Lelkiismeretlen hamisitók megkisérlették csekélyebb értékü praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriaczelli gyomorcseppenkként eladni. **Mindenkit óva intünk ezen hamisitványok megvásárlásától,** nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriaczelli gyomorcseppek a legnagyobb gyógyerővel biró növényekből készülnek s valódiságuk jeléül vörös az idenyomtatott védjegy s aláirással ellátott papirba van csomagolva és a minden üveghez mellékelt használati utasitáson meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdajaban készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A hires, valódi **Máriaczelli gyomorcseppek** a következő gyógytárakban kaphatók.

Magyarországban: Budapest, Török József király-utcza, Petri Ottó, Szkalla A., Budai Emil, Városháztér 9. Buttyin Tomcsányi L., Abony. Lukács Gy. Apatin. Rátajy Th. Apácza, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Schäffer A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsa A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalvy, Aaró András, Baranya-Selye, Uwira Fr. Barcs, Kohut Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Tjfalu, Tamássi G., Bicske, Göllner Károly, B.-Csaba, Varság, B.-Gyarmat, Cservenyák Gy., Kanitz Odön, B.-Mágocs, Szép Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin. Meisl Fr. Czegléd, Bohus Ed., Zalai, Csákova (Temes), Toldy Sándor, Csenej, Rutner J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Somorja, Barta T. Debreczen, Göltl Nándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotschnek Emil, Tamássy Balás, Detta, Braumüller E., Diószegh, Vaday Ignácz, Dobsina, Tirécher, Doilova, Kos József, Dorozsma, Karcsay Károly, Duna-Fataj, Mndra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowicky, Molitorisz István, Eger, Irgalmas barátok, Köllner L. özvegye, Buzáth L, Ermihályfalva, Mátray István, Ersekujvár, Mészáros, Felka, Cornides K. Fekete Ardo, Sztempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsiga László, ifj. Erreth János, Sipőcz István, Göbel Kálmán, Gödöllő, cs. és kir. udv. gyógyszertár, N.-Becskerek, Kellner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kanizsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyós Gyula, *Nagyvárad*, Ember E., Molnár Lajos, Nyiry György, Hering Sándor. Győrött, Mehlschmiedt J., Hadház, Farkas Odön, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Mátyás. H.-M.-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Németh L. Holics, Mülbauer R. J., Homona. Szekerák Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárossy Imre, Huszt, Keresztes József, Igló, Gärtner Kálmán, Ipolyság, Berkó István, Jászberény, Merkl J., Csaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerlaud K., Kápolnás-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czollner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János. Karánsebes, Müller J., Ristics, Kassa, Gallik Géza, Mégay Gusztáv, Molnár Lipót, Wandrascheh Károly, Kecskemét, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

galomnak oly egységes szervezetet adni, mint amelyre annak szüksége van.

Véleményünk szerint Biharvármegye is egyike lenne azoknak, amelyeknek hivatása volna — daczára a számos takarékpénztárnak — kezébe venni a kisembernek hitelét. A kisembernél nem csupán a kis gazdákra, de a kisiparosokra és kereskedőkre is gondolunk, mert bizonyos az, hogy ezek a kérdések nem annyira roszakaratból, mint inkább rövidlátásból és önzésből idáig tökéletesen elhanyagoltattak az irányadó körök részéről, — és mig törvényhozásunk ráért annyi vasuti és pénzügyi törvényt hozni, amelyek a nagy tőkének szekerét tolták előre, ahhoz, hogy ezekkel a fentebb érintett kérdésekkel foglalkoznék, nem jutott el soha, szomoru bizonyságául azon fölfogás egyoldaluságának, mely törvényhozóink többségét vezeti. Ebből azonban ki kell bontakoznia mielőbb; ha e kibontakozás nem történik meg, maga a törvényhozás vallja legnagyobb kárát és éppen azért érdeklődéssel várjuk a *Báuffy* által megigért javaslatot és még inkább azon további lépéseket, melyeket *Darányi* ez irányban kezdeményezni fog.

A nyitrai mandátum.

A nyitrai kerület képviselőjét, dr. Janits Imrét halottak és távol voltak helyett adott hamis szavazatokkal és jogosult ellenzéki szavazatok tömeges visszautasításának segitségével tudta csak a kormánypárt megválasztani. Ezt az igy szerzett mandátumot a képviselőház bizottsága igazolta. A büntető bíróság most foglalkozik a hamis szavazatok kérdésével. A nyitrai törvényszék természetesen visszautasitotta az ott beadott bünügyi feljelentéseket; a pozsonyi királyi itélőtábla azonban egymásután vád alá helyezi a panaszlottakat, illetőleg elrendeli ellenük a vizsgálatot. Az egyik végzésben a tábla vád alá helyezi Weisz Dávid futvarost, ki egy másik Weisz Dávid helyett szavazott, egy másik végzésben a tábla a bünvádi eljárás megindítását rendelte el Zsigmond Antal, Árpási (Gerstl) Imre és Gerstl Gyula ellen azért, mert Zsigmond Antal Zsigmond János piarista neve alatt szavazott, Árpási és Gerstl ellen pedig azért, mert a hamis szavazó személyazonosságát igazolták.

A kiegyezés és a horvátok.

A bán tegnap az itteni kereskedelmi kamara küldöttségét fogadta, mely felterjesztést nyujtott át, mely a horvát kamarák óhajait tartalmazza az Ausztriával való vám és kereskedelmi szerződés és a bankprivilegium megujitása tárgyában. A felterjesztés az Ausztriával való szerződés megujitását kivánja, mivel Ausztria képezi a hazai termékek főpiaczát. A bankra vonatkozólag a felterjesztés utal a kiegyezésre, a horvát hivatalos nyelvet, a horvát czégbejegyzést és a bankjegyeken a horvát szöveget kivánja; kivánja továbbá a 200 millión felüli bankjegyekre az adó felengedését, bank fióknak Zimonyban való felállitását, Horvátországból egy, vagy két tagnak a főtanács ba való beválasztását és a zágrábi törvényszéknek ki jelölését a bank törvénykezési forumul. A bán örömének adott kifejezést, hogy az összes kamarák egyetértőleg jártak el és megigérte, hogy oda fog hatni, hogy az április hóban befejezendő tárgyalásoknál a kamara óhajai tekintetbe vétessenek.

Az egyházpolitika ára.

(dr. V.) Az egyházpolitikai küzdelemben sokszor intve figyelmeztetett a konzervativ ellenzék arra, hogy fontoljuk meg, érdemes-e oly magas áron megvásárolni azokat a kétes becsü előnyöket, amelyekkel a pyrrhusi győzelem esetén kecsegtette a liberalizmus a nemzetet. Nem hallgattak az intő szóra; most keservesen lakolunk érte, fizetjük a reánk mért rettenetes sarczot.

A tegnapi parlamenti vita elénkbe tárta az egyházpolitika közvetetlen árát, a polgári anyakönyvvezetés, az uj rendetlenség költségeit. Maga a belügyminiszter beismerte a már is uralkodó zavart, az állapot tarthatatlanságát, — csak azt kérte — csudálatra méltó logikával, — hogy a folyó év végeig hadd maradjunk még az eddigi slendriánnál, hadd legyen akkorra még nagyobb a baj, a rendetlenség, a zavar.

Előre látó politikusok rég megmondották, eljön még az idő, mikor felkérik majd a régi anyakönyvvezető lelkészeket, hogy nyujtsanak segitséget az ujaknak, hogy kiigazithassák a tenger sok hibát és hiányt, mely annyi kellemetlenségnek, bajnak lesz szülőoka. Ez a sajnálatos helyzet előbb be fog állani, mint sem gondolták.

Egyes esetek eddig is bőséges számmal fordultak elő. A mi kezeink között is van egy hivatalos pecséttel és aláirással ellátott levél, melyben egy békésmegyei uj fajtáju anyakönyvvezető meghivja »kollegáját,« hogy jöjjön el hozzá anyakönyvével együtt és legyen szives segiteni egyes adatokat kiigazitani, illetve pótolni; mert két polgári »esketés«-t négy nappal később jegyzett be könyvébe — emlékezet után. Akkor, mikor a polgári egybeadás történt, nem jegyezhette be vis maior miatt, vagyis olyan ok miatt, amelyről akkor már nem tehetett, de amelyet bajosan fogadnak el mentő ok gyanánt.

Azt is bevallotta a miniszter, hogy az anyakönyvvezetés költségei már ma is messze tulhaladják a költségvetés kereteit s e mellett bejelentette azt is, hogy jelentékeny személyszaporitás nélkül tovább nem győzik a munkát az uj rendetlenség lovagjai. — Okolicsányi képviselőnek arra vonatkozó igen helyes inditványát, hogy jövőre tüntesse ki a miniszter, mennyivel járulnak a községek az anyakönyvi költségekhez? elfogadta ugyan Perczel miniszter, de jelenleg ő maga sem volt

---

Mikor evvel el van készülve, mandula szömejit kinyittya nagyra oszt aszongya uj fönt:

— Ha az ház az nagy korusitás irányába van, akkor mán nem parancsol belölle a biró.

Aszongya az üdvégy:

— Mér?

Aszongya a czélszörü szögény embör:

— Mér a zárvaszék is ki emelé az kebelibül az nagykorujakat.

— No most mög mán erre aszongya mögén az üdvégy:

— Hány hód főggye van kennek.

Aszongya az czélszörü szögény embör:

— Annak idejin több vót . . .

Avval sóhajt ki a szűrbül.

— Mos mán nincs annyi? — töszi föl a kérdést az üdvégy.

— Nincs — mongya a zembör.

Avval az üdvégy fojtati a zirást.

Aszongya écczör a zembör:

— Csak öt hód van jelönleg.

No arra fölpattan az üdvégy:

— Hát akkor mit beszél kend? ha tudja kend, hogy aki öt hódra épit, aztsarcz alá vöszi a bíróság?

Avval mongya az czélszörü szögény embör:

— Sz' éppen azér akarom nagy korusittatni az házat . . _____

A jegyesek.

Irta: **Hedenstjerna Alfréd.**

Amennyire csak visszaemlékeztek: vőlegény és menyasszony voltak.

Ez állapotuknak első tudatára csak egy hideg májusi napon ébredtek, mikor szél és hideg eső csapkodta a körisfák fiatal leveleit. Előállott a kocsi, amelyen Emil szüleivel Tunába, a nagybácsihoz utazott.

— Nos, hogy van az uj asszony? kérdezte a mama a nénit.

— Csak csöndesen, csak csöndesen! figyelmeztette a bácsi, s aztán lábujhegyen bementek a néni hálószobájába. A néni mellett egy ágyacska volt, még sokkal kisebb, mint az Emilé, s ide-oda ringatták.

A mama nyakába borult a néninek, s mindig csak azt mondta:

— Hála Istennek, hála Istennek!

A papa pedig nagyon vidám volt ,oda ment a kis ágyacskához, levonta a fátyolt a baba fejéről, s azt mondta:

— Jer ide csak Emil! Nézd, itt a te kis menyasszonyod!

Egy vörös fejecskéjü baba bámult reá nagy kék szemeivel. Később, mire idősebb lett, érezte, hogy ez a legelső dolog, amire vissza tud emlékezni. A vőlegény ekkor négy éves volt a menyasszony pedig egy napos.

Az első ellenszenv után, amelyet a kis fiuk a leányok iránt ösztönszerüleg éreznek, a kamaszkorban már a csodálat következett, hogy nemsokára helyet adjon a szerelemnek. Kis cousineja mindig mellette volt, s ránézve nem is volt más leány a világon, Elvira volt ránézve a megtestesülése mindannak, ami derék, jó és vidám.

Mikor Emil nagy diák és Elvira nagy leány lett: már tizenöt év óta jegyesek voltak. A kis vörös arczocska vonásai nagyon szépen kifejlődtek.

A bácsi és a néni meghaltak. Tunát eladták s Elvira gyászba öltözött és mindig várt. A fájdalom megérlelte az ifju rózsát, vége volt a gyermekjátékoknak. Mikor Emil hazajött az egyetemről, s szokása szerint át akarta ölelni, az ifju, feketeruhás hölgy nem engedte megcsókolni csak a homlokát.

Kevesebbet beszéltek egymással, mint azelőtt. De ha Vira a szalonba lépett, Emil szemei fellángoltak.

— Már kezdenek fölébredni, mondá a mama.

— Minden jól megy, szólt a papa.

Egy este Vira a lakószobába jött. Nagynénje egyedül volt.

Vira ledobta kalapját, és sirva rejtette arczát a néni kebelére.

— Az Isten áldása veletek, édes, drága gyermekem!

— Mi, mit . . . hogyan, hát már tudod?

képes erről tájékozni a házat. Arról pedig teljesen hallgatott, hajlandó-e hozzájárulni ahhoz, hogy levegye az állam a községek vállairól ezt a teljesen indokolatlan költséget. Részünkről teljesen jogosultnak tartjuk a községeknek ezt a követelését. Ha állami az anyakönyvvezetés, fedezze költségeit az állam.

Arról hallgatnak, hogy a millenniumi Bánffy-kormány is az egyházpolitika ára. Ezt csak ráadásnak vesszük. Pedig sokat megadhatnánk érte, ha nem ő képviselné a nemzetet a millenniumi világra szóló ünnepségeknél.

Van ennél komolyabb dolog is. Jeleztük már, hogy a holnap meginduló kiegyezési tárgyalásokra a külügyminiszter is lejön Budapestre. Idejövetelének czélja az, hogy befolyásával keresztül vigye a magyar kormánynál a bécsi felső és fegfelsőbb körök azon óhajtását, hogy a kvóta felemelés kérdésében ezuttal az »osztrák közvélemény« érvényesüljen. Némelyek azt is hozzáteszik, hogy ezt viszonzásképpen is elvárják a magyaroktól. A deczemberi törvények szentesitésénél és Lueger visszautasitásánál a »magyar közvélemény« érvényesült; illő, hogy most mi engedjünk.

Ennek a »viszontszolgálat«-nak az ára pedig nem kevesebb, mint hét (7) millió frt évenkint; tiz esztendőre számitva 70 millió. Most már u. i. nem elégednek meg osztrák testvéreink a 35-ös kvótával, hanem 37·1 százalékot követelnek, sőt a vérmesebbek 42-őt emlegetnek. Mi csak a kisebbet számitottuk.

A szabadelvü párt már a 35-ről sem akart semmi áron hallani. Kiváncsian várjuk, mit szól hozzá most? Még kiváncsiabbak vagyunk arra: mit szól Bánffy a külügyminiszter állitólagos szerepléséhez? Tavaly büszkén visszautasitotta Kálnoky »beavatkozását«, — Goluchovszkytól ezt is eltürné? Hja az más. Akkor egyházpolitikáról volt szó, most csak az ország érdekéről, csak évi hét millióról.

Hogy az egyházpolitika árával legalább annyira — amennyire tisztában legyünk, vegyük ehhez még a megbomlott társadalmi békét, a duló felekezeti — és osztályharczot. Azt a kárt, amit ez az országnak okoz, számokban kifejezni nem lehet. De kell, hogy annak a meg fontolására inditson bennünket: érdemes volt ezt a mérhetetlen áldozatot hozni a mindezideig semmiképpen sem nyilvánuló, ezután is kétes, esetleges előnyökért?!

Leánynevelésünk statisztikája.

Csak a napokban volt napirenden a tanitók fizetés emelésének kérdése. Pro és contra annyi érvet hoztak fel, hogyha azokat egy érzékeny mérleg két serpenyőjébe dobnánk, magunk sem tudjuk, melyik része balanszirozna.

Községi iskoláinknak a kellő szinvonalon való fentartása s az alkalmazott tanerőknek tisztességes dotálása szerintünk is kivánatos, szükséges, mert mi is azt az elvet valljuk, hogy »inkább oltassanak ki a gázlángok és gyujtassanak azok helyett mécsesek, mintsem hogy a közoktatás és közmüvelődés ügye szenvedjen.«

Egészen más természetü kérdés azonban az, hogy valjon volt-e szükség városunkban e községi iskolákra, főleg a meglevő közös leányiskolákra és ha már felállitottuk érdemes-e azokat továbbra is fentartani.

Városunk leány ifjusága részint a város által fentartott leányiskolákban, részint a kath egyház által létesitett és fentartott apáczaiskolákban nyeri kiképeztetését. Ha tehát e két nemü iskolák számarányát, azok népességi, látogatottsági statisztikáját és évi fentartási költségeit egymással párhuzamba állitjuk, a felvetettem fontos kérdésre eklatáns feleletet kapunk.

A Nagyvárad városa által fentartott közös jellegü leányiskolák *fokozatuk szerint* a következők:

a) Korona utczai négyosztályu polg. leányiskola.

b) 2 négy osztály — v.-ujvárosi és v. olaszii-, 1 hatosztályu — v.-váraljai — és 1 két osztályu — v.-csilagvárosi — elemi leányiskola.

c) 1 községi jellegü — v.-váraljai —, s 4 községileg segélyzett — kálvária utczai, apácza utczai és csillagvárosi — magán óvoda.

Ez iskolák *népességi viszonyai* az 1894—95. tanév adatai szerint.

a) a korona utczai négyosztályu polg. leányiskolában volt 240 tanuló.

b) a négy elemi leány iskolában volt összesen 983 tanuló; és pedig a v.-ujvárosiban 334, a v.-olasziban 299, a v.-váraljaiban 286 s a v. csillagvárosiban 36.

c) az 5 óvodában volt összesen 238 leánygyermek.

A város által fentartott 5 közös jellegü leány népoktatási intézetben és az egy községi, valamint a 4 községileg segélyzett óvodában volt tehát együttvéve 1,461 tanuló.

Az ez iskolákban alkalmazott *tanerők számaránya és a fentartás évenkénti személyi kiadásai*, mivel a dologiak a vezetésre való tekintet nélkül változatlanok, a következők:

a). a korona-utczai négyosztályú polgári leányiskolában alkalmazva van 5 rendes, 1 kisegitő-tanitónő és 2 óraadó tanitó. Utóbbiak honoráriuma nem lévén megállapitva, az 5 rendesnek fizetése 5,050 frt.

b). a 4 elemi iskolában alkalmazva van 12 tanitónő, 1 tanitó és 1 munka tanitónő 12,950 frt. fizetéssel; és pedig a v.-ujvárosiban volt 4 tanitónő, fizetésük 3,600 frt; a v.-olasziiban volt 4 tanitónő, fizetésük 3,600; a v.-váraljaiban volt 4 tanitónő, fizetésük 3,600; a v.-csillagvárosiban volt 1 tanitó, fizetése 1000 frt, ezenkivül az összes elemi leányiskoláknál alkalmazva volt egy munkatanitónő 900 frt fizetéssel.

c). az 1 községi jellegű s a 4 községileg segélyezett óvodában alkalmazva van 5 óvónő 3,100 frt fizetéssel; és pedig a v.-váraljai községi óvodában 1 óvónő, fizetése 500 frt; a kálvária-utczai, teleki-utczai, apácza-utczai és csillagvárosi községileg segélyezett óvodákban 1—1 óvónö, évi 650—650 frt fizetéssel.

— Már évekkel ezelőtt tudtam.

— De az lehetetlen, néni, hiszen Emil nekem csak ma este mondta.

— De én az anyja vagyok, érted?

Aztán megint ugy tettek, mint azelőtt. Szaladoztak a réten s a hegyoldalon, együtt csolnakáztak, s megint karöltve jártak.

Mikor Emil leteszi a vizsgáit, csak akkor tudja meg a világ boldogságukat. Mintha már előbb nem tudták volna! A mama már régen elkészitette a kelengyét, s Emil és Vira már készen voltak a tervvel, hogy hogyan rendezik be a szalont és az ebédlőt.

Egy reggelen aggódó arczczal jött a lugasba.

— Van valami bajod, Vira?

— Semmi, szivem.

— Olyan aggódónak látszol?

— Meglehet.

— Ah, egészen bizonyos vagy benne, hogy szeretsz? Kétségbeejt, ha igy látlak.

— Képzeld csak, Emil, ha a mama rococo asztalát a kis szobába teszszük, mit állitunk a szalonban az etagere elé?

Más gondot nem ismert. Igy éltek remény és öröm között, s a vizsgálat ideje mindinkább közeledett. Emil éjjel-nappal dolgozott, s a lakás berendezésével már csak Vira foglalatoskodhatott. Fejecskéjében egymást érték a tervek, s már előre örült a családi életének. Eleinte szerényen kell élniök, Emil csak kis hivatalt kap a törvényszéknél; de volt annyi vagyonuk, amiből megélhettek.

Mikor Emil visszatért, nagyon rosz szinben volt. Komoly és sovány volt, s hallgatag. Beteg volt? Többet dolgozott, mint kellett volna. Még egy vizsga, »s akkor készen lesz.« De milyen nyugodtan, milyen fáradtan ejtette ki ezeket a szavakat!

— De hát örülj, Emil? Hát elfelejtetted, hogy az a nagy szó mit jelent ránk nézve?!

Pihent az egész ünnepek alatt. Nem állott elő uj meg uj tervekkel, mindent jóváhagyott. »Bizonyára, kedves Virám!« »Csakugyan ugy lesz a legjobb«, s ilyen kifejezést használt Elvira minden tervére.

Valami vidám dalt Elvira dudolgatva szaladt fel Emil kis szobájába. Az ajtó előtt megállott, belülről zokogást hallott. Az ajtó félig nyitva volt, Emil egy széken ült és sirt.

A délutáni napfény besütött a világos szobába. Emil egy arczképet, ... egy leány arczképét tartotta a kezében .... egy más leányét .... és valószinüleg ez volt oka könyeinek.

— — — — — Hogy mint ért vissza szobácskájába, azt ő maga sem tudta. Tehát vége mindennek! Nem, nem fog kitérni annak a másiknak az utjából, s nem engedi át neki, nem fog lemondani a boldogságáról soha! Talán csak olyan futólagos szenvedély Emilnek ez a szerelme, mely őt bilincsekbe verte, de az a másik soha sem fogja pótolni az ő Viráját, — az ő kedves menyasszonyát, aki már életének hajnalán menyasszonya lett neki.

De ugy látszott, hogy az uj bilincsek nagyon erősek. Már letette a vizsgát, de Emil még mindig a régi volt, a ránca homlokán mélyebb lett, tekintete zavartabb, s köszönése nyugodtabb, mint azelőtt.

Ekkor Vira szétszakitotta a hálót, a melyet huszonkét év szőtt össze, s a szélnek eresztette.

Egy estén ismét karöltve sétálgattak.

— Nos, Emil itt vagyunk a czélnál.

— A vén körisfánál, ugy-e Vira?

— Nem, nem erre gondoltam, Emil. Gyermekkori reményeinkre gondoltam.

— Igen Vira, és ha — ha akarod, akkor — akkor nyilvánosságra hozhatjuk a mi — a mi boldogságunkat . . .

— Ah Emil, nehéz lesz nekem most azt mondani, amit akarok. Majdnem szégyenlem magamat előtted. Szemrehányásokat, keserü szemrehányásokat fogsz tenni nekem, talán vádolni is fogsz . . . én . . .

— De Vira, ugyan mire gondolsz?

— Gondolj rólam, amit akarsz. Mégis ne itélj el nagyon szigoruan, de én . . . én nem lehetek a te feleséged.

De Vira!

Ez a hirtelen kijelentés nagyon meglepte őt. Először megijedt, mintha fölfedezték volna titkát, de azután eszébe jutott, hogy hátha Elvira mást szeret?

— Képzelődől, vagy valaki elrabolt tőlem?

— Nem, Emil, én senkit sem szeretek

galomnak oly egységes szervezetet adni, mint amelyre annak szüksége van.

Véleményünk szerint Biharvármegye is egyike lenne azoknak, amelyeknek hivatása volna — daczára a számos takarékpénztárnak — kezébe venni a kisembernek hitelét. A kisembernél nem csupán a kis gazdákra, de a kisiparosokra és kereskedőkre is gondolunk, mert bizonyos az, hogy ezek a kérdések nem annyira roszakaratból, mint inkább rövidlátásból és önzésből idáig tökéletesen elhanyagoltattak az irányadó körök részéről, — és mig törvényhozásunk ráért annyi vasuti és pénzügyi törvényt hozni, amelyek a nagy tőkének szekerét tolták előre, ahhoz, hogy ezekkel a fentebb érintett kérdésekkel foglalkoznék, nem jutott el soha, szomoru bizonyságául azon fölfogás egyoldaluságának, mely törvényhozóink többségét vezeti. Ebből azonban ki kell bontakoznia mielőbb; ha e kibontakozás nem történik meg, maga a törvényhozás vallja legnagyobb kárát és éppen azért érdeklődéssel várjuk a *Báuffy* által megigért javaslatot és még inkább azon további lépéseket, melyeket *Darányi* ez irányban kezdeményezni fog.

A nyitrai mandátum.

A nyitrai kerület képviselőjét, dr. Janits Imrét halottak és távol voltak helyett adott hamis szavazatokkal és jogosult ellenzéki szavazatok tömeges visszautasításának segitségével tudta csak a kormánypárt megválasztani. Ezt az igy szerzett mandátumot a képviselőház bizottsága igazolta. A büntető bíróság most foglalkozik a hamis szavazatok kérdésével. A nyitrai törvényszék természetesen visszautasitotta az ott beadott bünügyi feljelentéseket; a pozsonyi királyi itélőtábla azonban egymásután vád alá helyezi a panaszlottakat, illetőleg elrendeli ellenük a vizsgálatot. Az egyik végzésben a tábla vád alá helyezi Weisz Dávid furvarost, ki egy másik Weisz Dávid helyett szavazott, egy másik végzésben a tábla a bünvádi eljárás megindítását rendelte el Zsigmond Antal, Árpási (Gerstl) Imre és Gerstl Gyula ellen azért, mert Zsigmond Antal Zsigmond János piarista neve alatt szavazott, Árpási és Gerstl ellen pedig azért, mert a hamis szavazó személyazonosságát igazolták.

—

A kiegyezés és a horvátok.

A bán tegnap az itteni kereskedelmi kamara küldöttségét fogadta, mely felterjesztést nyujtott át, mely a horvát kamarák óhajait tartalmazza az Ausztriával való vám és kereskedelmi szerződés és a bankprivilegium megujitása tárgyában. A felterjesztés az Ausztriával való szerződés megujitását kivánja, mivel Ausztria képezi a hazai termékek főpiaczát. A bankra vonatkozólag a felterjesztés utal a kiegyezésre, a horvát hivatalos nyelvet, a horvát czégbejegyzést és a bankjegyeken a horvát szöveget kivánja; kivánja továbbá a 200 millión felüli bankjegyekre az adó felengedését, bank fióknak Zimonyban való felállitását, Horvátországból egy, vagy két tagnak a főtanács ba való beválasztását és a zágrábi törvényszéknek ki jelölését a bank törvénykezési forumul. A bán örömének adott kifejezést, hogy az összes kamarák egyetértőleg jártak el és megigérte, hogy oda fog hatni, hogy az április hóban befejezendő tárgyalásoknál a kamara óhajai tekintetbe vétessenek.

Az egyházpolitika ára.

(dr. V.) Az egyházpolitikai küzdelemben sokszor intve figyelmeztetett a konzervativ ellenzék arra, hogy fontoljuk meg, érdemes-e oly magas áron megvásárolni azokat a kétes becsü előnyöket, amelyekkel a pyrrhusi győzelem esetén kecsegtette a liberalizmus a nemzetet. Nem hallgattak az intő szóra; most keservesen lakolunk érte, fizetjük a reánk mért rettenetes sarczot.

A tegnapi parlamenti vita elénkbe tárta az egyházpolitika közvetetlen árát, a polgári anyakönyvvezetés, az uj rendetlenség költségeit. Maga a belügyminiszter beismerte a már is uralkodó zavart, az állapot tarthatatlanságát, — csak azt kérte — csudálatra méltó logikával, — hogy a folyó év végeig hadd maradjunk még az eddigi slendriánnál, hadd legyen akkorra még nagyobb a baj, a rendetlenség, a zavar.

Előre látó politikusok rég megmondották, eljön még az idő, mikor felkérik majd a régi anyakönyvvezető lelkészeket, hogy nyujtsanak segitséget az ujaknak, hogy kiigazithassák a tenger sok hibát és hiányt, mely annyi kellemetlenségnek, bajnak lesz szülőoka. Ez a sajnálatos helyzet előbb be fog állani, mint sem gondolták.

Egyes esetek eddig is bőséges számmal fordultak elő. A mi kezeink között is van egy hivatalos pecséttel és aláirással ellátott levél, melyben egy békésmegyei uj fajtáju anyakönyvvezető meghivja »kollegáját,« hogy jöjjön el hozzá anyakönyvével együtt és legyen szives segiteni egyes adatokat kiigazitani, illetve pótolni; mert két polgári »esketés«-t négy nappal később jegyzett be könyvébe — emlékezet után. Akkor, mikor a polgári egybeadás történt, nem jegyezhette be vis maior miatt, vagyis olyan ok miatt, amelyről akkor már nem tehetett, de amelyet bajosan fogadnak el mentő ok gyanánt.

Azt is bevallotta a miniszter, hogy az anyakönyvvezetés költségei már ma is messze tulhaladják a költségvetés kereteit s e mellett bejelentette azt is, hogy jelentékeny személyszaporitás nélkül tovább nem győzik a munkát az uj rendetlenség lovagjai. — Okolicsányi képviselőnek arra vonatkozó igen helyes inditványát, hogy jövőre tüntesse ki a miniszter, mennyivel járulnak a községek az anyakönyvi költségekhez? elfogadta ugyan Perczel miniszter, de jelenleg ő maga sem volt

---

Mikor evvel el van készülve, mandula szömejit kinyittya nagyra oszt aszongya uj fönt:

— Ha az ház az nagy korusitás irányába van, akkor mán nem parancsol belölle a biró.

Aszongya az üdvégy:

— Mér?

Aszongya a czélszörü szögény embör:

— Mér a zárvaszék is ki emelé az kebelibül az nagykorujakat.

— No most mög mán erre aszongya mögén az üdvégy:

— Hány hód főggye van kennek.

Aszongya az czélszörü szögény embör:

— Annak idejin több vót . . .

Avval sóhajt ki a szűrbül.

— Mos mán nincs annyi? — töszi föl a kérdést az üdvégy.

— Nincs — mongya a zembör.

Avval az üdvégy fojtati a zirást.

Aszongya écczör a zembör:

— Csak öt hód van jelönleg.

No arra fölpattan az üdvégy:

— Hát akkor mit beszél kend? ha tudja kend, hogy aki öt hódra épit, aztsarcz alá vöszi a bíróság?

Avval mongya az czélszörü szögény embör:

— Sz' éppen azér akarom nagy korusittatni az házat . . _____

A jegyesek.

Irta: **Hedenstjerna Alfréd.**

Amennyire csak visszaemlékeztek: vőlegény és menyasszony voltak.

Ez állapotuknak első tudatára csak egy hideg májusi napon ébredtek, mikor szél és hideg eső csapkodta a körisfák fiatal leveleit. Előállott a kocsi, amelyen Emil szüleivel Tunába, a nagybácsihoz utazott.

— Nos, hogy van az uj asszony? kérdezte a mama a nénit.

— Csak csöndesen, csak csöndesen! figyelmeztette a bácsi, s aztán lábujhegyen bementek a néni hálószobájába. A néni mellett egy ágyacska volt, még sokkal kisebb, mint az Emilé, s ide-oda ringatták.

A mama nyakába borult a néninek, s mindig csak azt mondta:

— Hála Istennek, hála Istennek!

A papa pedig nagyon vidám volt ,oda ment a kis ágyacskához, levonta a fátyolt a baba fejéről, s azt mondta:

— Jer ide csak Emil! Nézd, itt a te kis menyasszonyod!

Egy vörös fejecskéjü baba bámult reá nagy kék szemeivel. Később, mire idősebb lett, érezte, hogy ez a legelső dolog, amire vissza tud emlékezni. A vőlegény ekkor négy éves volt a menyasszony pedig egy napos.

Az első ellenszenv után, amelyet a kis fiuk a leányok iránt ösztönszerüleg éreznek, a kamaszkorban már a csodálat következett, hogy nemsokára helyet adjon a szerelemnek. Kis cousineja mindig mellette volt, s ránézve nem is volt más leány a világon, Elvira volt ránézve a megtestesülése mindannak, ami derék, jó és vidám.

Mikor Emil nagy diák és Elvira nagy leány lett: már tizenöt év óta jegyesek voltak. A kis vörös arczocska vonásai nagyon szépen kifejlődtek.

A bácsi és a néni meghaltak. Tunát eladták s Elvira gyászba öltözött és mindig várt. A fájdalom megérlelte az ifju rózsát, vége volt a gyermekjátékoknak. Mikor Emil hazajött az egyetemről, s szokása szerint át akarta ölelni, az ifju, feketeruhás hölgy nem engedte megcsókolni csak a homlokát.

Kevesebbet beszéltek egymással, mint azelőtt. De ha Vira a szalonba lépett, Emil szemei fellángoltak.

— Már kezdenek fölébredni, mondá a mama.

— Minden jól megy, szólt a papa.

Egy este Vira a lakószobába jött. Nagynénje egyedül volt.

Vira ledobta kalapját, és sirva rejtette arczát a néni kebelére.

— Az Isten áldása veletek, édes, drága gyermekem!

— Mi, mit . . . hogyan, hát már tudod?

Összegezzük most e három rendbeli adatokat!

Nagyvárad városa fentart 5 közös jellegű leányiskolát, 1 óvodát 17 tanteremmel s ezenkivül segélyez még 4 magán óvodát, tanitónő, óvónőképezdéje, Crécke (bölcsödéje) egy sincs.

E népoktatási intézetekben az elmult évben kiképeztetést nyert 1,461 leánygyermek.

Együttesen alkalmazva volt 19 tanerő s ezek fejében ez intézetek fentartásának személyi kiadásai 18,000 forintot tettek.

Ime ez városunk községi jellegü leánynevelő intézeteinek statisztikai képe !

Városunk leány ifjuságának jóval nagyobb többsége azonban nem ezekben, hanem a kath. egyház által létesitett és fentartott apácza iskolákban nyeri kiképeztetését.

Lássuk most ezeknek is statisztikai szemléjét .

A kath. egyház által fentartott és apáczák vezetése alatt álló leányiskolák *fokozatuk szerint* a következők:

a) »Orsolya-szüzek« vezetése alatt álló tanitónő-képezde.

b) »Irgalmas-nénék« vezetése alatt álló ovónő-képezde.

c) 3 négy-négy osztályu polgári leányiskola, éspedig a v.-ujvárosi »Irgalmas-nénék« vezetése alatt álló, a v.-olaszii »Irgalmas-nénék« vezetése alatt álló, és az »Orsolya-szüzek« polg. leányiskolája.

d) 4 négy-négy osztályu és 1 hatosztályu elemi iskola — az »Orsolya-szüzek« belső- és külső leányiskolája és az »Irgalmas-nénék« v.-ujvárosi, v.-olaszii nép- és a v.-velenczei hatosztályu iskolája.

e) 3 óvoda; és pedig a v.-ujvárosi, v.-olaszii és v.-velenczei, mindannyi az »Irgalmas-nénék« vezetése alatt.

f) 3 Créche (bölcsöde) — az »Irgalmas-nénék« v.-ujvárosi, v.-olaszii és a v.-velenczei bölcsödéje.

Ez iskolák *népességi viszonyai* az 1894/95 tanév adatai szerint:

a) Az »Orsolya-szüzek« vezetése alatt álló tanitónőképezdében volt 30 tanuló.

b) Az »Irgalmas-nénék« vezetése alatt álló óvónőképezdében volt 38 képezdésznő.

c) A 3 négy-négy osztályu polgári leányiskolában volt összesen 258 tanuló: éspedig a v.-ujvárosiban 55, a v.-olasziban 60, az »Orsolya-szüzek« polg. leányiskolájában 143.

d) A 4 négy-négy és 1 hat osztályu elemi iskolában volt összesen 1022 tanuló; és pedig az »Orsolya-szüzek« belső- és külső-iskolájában 310, az »Irgalmas-nénék« v.-ujvárosi iskolájában 252, v.-olaszii iskolájában 253 és v.-velenczei iskolájában 207.

e) A 3 óvódában volt összesen 383 gyermek; és pedig a v.-ujvárosiban 174, a v.-olasziiban 140, s a v.-velenczeiben 69.

f) a 3 Crécheben (bölcsődében) volt naponkinti átlagos létszám 59; és pedig a v.-ujvárosiban 24, a v.-olasziiban 20, s a v.-velenczeiben 15.

A kath. egyház által fentartott és apáczák vezetése alatt álló 1 tanitónő-, 1 óvónőképezdében, 3 polgári-, 5 elemi iskolában, és a 3 óvódában, 3 Crécheben (bölcsődében) volt tehát együttvéve 1,790 leánygyermek.

Az ez iskolákban alkalmazott *tanerők számaránya* a következő:

a) az »Orsolya-szüzek« vezetése alatt álló tanitónőképezdében alkalmazva van 4 tanárnő.

b) az »Irgalmas-nénék« vezetése alatt álló óvónőképezdében alkalmazva van 2 tanitónő és 2 tanárnő.

c) a 3 négy-négy osztályu polgári leányiskolában alkalmazva van 16 tanitónő; és pedig a várad-ujvárosiban 4, a várad-olasziiban 4, s az »Orsolya-szüzek« polgári leányiskolájában 8.

d) a 4 négy-négy és 1 hat osztályu elemi iskolában alkalmazva van 15 tanitónő; és pedig az »Orsolya-szüzek« belső és külső leányiskolájában 6, az »Irgalmas-nénék« v.-ujvárosi iskolájában 3, v.-olaszii iskolájában 3 és v.-velenczei iskolájában 3.

e) a 3 óvodában alkalmazva van 4 óvonő; és pedig a v.-ujvárosiban 2, a v.-olasziiban 1, a v.-velenczeiben 1.

f) a 3 Crécheben (bölcsődében) alkalmazva van 3 bölcsődét vezető apácza; és pedig a v.-ujvárosiban 1, a v.-olasziiban 1, s a v.-velenczeiben 1.

Összegezzük most e három rendbeli adatokat.

A kath. egyház fentart 1 tanitónő-, 1 óvónőképezdét, 3 polgári-, 5 elemi iskolát, 3 óvódát és 3 Créchet (bölcsődét), összesen 16 népnevelési intézetet 35 tanteremmel.

E népoktatási intézetekben az elmult évben kiképeztetést nyert 1,790 leánygyermek.

Együttesen alkalmazva volt 6 tanárnő, 40 tanitónő, összesen 46 tanerő.

Ime ez kath. jellegü leánynevelőintézeteink statisztikai képe.

Fennebb mondottuk, hogy községi leányiskoláink személyi kiadásai az elmult évben 18,000 frtot tettek, vegyük most még ehhez a dologi-kiadásokat ugyancsak az 1894/95. tnnévben.

A községi jellegü polgári leányiskola dologi kiadása	1267 frt.
Az 5 községi jellegü elemi leányiskola és 1 óvóda dologi kiadása összesen	4524 frt.
Összes dologi kiadások	5791 frt.

Ehhez hozzá véve a személyi kiadásokat, községi jellegü leánynevelő intézeteink az elmult tanévben összesen 23,791 frtba kerültek.

Állapodjunk meg most már itt egy kissé, és vessük össze városunk e kétnemü leánynevelő intézeteinek statisztikai képét:

Nagyvárad városa fentart 6 közös jellegü leányiskolát 17 tanteremmel.

A kath. egyház városunkban fentart 16 kath. leányiskolát 35 tanteremmel.

Többlet 10 kath. jellegü leányiskola 10 tanteremmel.

A Nagyvárad városa által fentartott leányiskolákban az 1894/95. évi kimutatás szerint járt 1461 leánygyermek.

A kath. egyház által városunkkan fentartott leányiskolákban az 1894/95. évi adatok szerint járt 1790 leánygyermek.

Többlet 329 leánygyermek a kath. jellegü leányiskolák részére.

A Nagyvárad városa által fentartott leányiskolák évi fentartása (személyi és dologi kiadások együttvéve) kerültek városunknak az 1894/95. tanévben 23,791 frtba.

A kath. egyház által városunkban fentartott leányiskolák kerültek városunknak az 1894/95. tanévben 0-be.

Mindössze a váradváraljai Créchere (bölcsőde) ad évenkint 120 frtot.

A kath. egyház tehát egészen a maga erejéből 16 leányiskolát, a községieknél 10-el többet tart fenn, és azokban városunk leányanyagának nagy többségét, 329-el többet, mint a községi iskolák, neveli, ugyanakkor, midőn sem a helv. vallásuak, sem a zsidók felekezetei egyetlen leányiskolát sem tartanak fenn.

Ha a kath. egyház ezeket fenn nem tartaná, akkor a városnak kellene ugyanezen iskolákról gondoskodnia.

16 iskolának évi fenntartási költsége e községi iskolák fenntartási költségeinek aránya szerint 59,664 frt volna.

Igy tehát joggal elmondhatjuk, hogy a kath. egyház évenkint 59,664 frt áldozatot hoz leánynevelésünk oltárára.

Jól van ez igy, s nem is volna nekünk ez ellen semmi kifogásunk, ha a többi felekezetek a maguk számarányának megfelelőleg szintén tartanának fen felekezeti leányiskolákat; nem még az esetben sem, ha a kath. adófizető polgárok egyenes adója utáni 5% nem a községi iskolák, hanem a kath. jellegü iskolák fentartására szedetnék.

Az ellen az állapot ellen azonban, a mely városunkban ez idő szerint fenáll, mint határozottan törvényellenes állapot ellen már tiltakoznunk kell.

A népiskolákról szóló 1868: 38 és 1876: 26 törvény czikkek megfelelő §§-ai ezeket mondják:

»Mind a hitfelekezeti, mind a községi iskolák fentartására a helybeli adózó polgárok egyenes adójuk után 5%-ot fizetni kötelesek. Ott a hol hitfelekezeti és községi iskola létezik, azon polgárok, kik a felekezeti iskola fentartásához járulnak, csak annyiban tartoznak a községi iskola javára adózni, a mennyiben a hitfelekezeti iskolára fizetett adójuk a törvényes 5%-ot ki nem meriti.«

Méltányos volna tehát, hogy a kath. adófizető polgárok egyenes adója után járó 5% ne a város iskolai hanem a mi kath. iskoláink fentartására forditassék. Mert az már mégis csak türhetetlen állapot, hogy a községi iskolákat, a melyekben a mult évi kimutatás szerint 1223 leánygyermek közül 649, azaz, 54% zsidó, 374, azaz 31% helv. és ágost vallásu és csak 159, azaz 15% katholikus és ebből is még 32 gör. keleti; a zsidó és azon helv. vallásu egyház számára, mely felekezeti iskoláit feladván, azokért házbér czimen a várostól évi 1800 forintot húz, nekünk kath. adófizető polgároknak, mint nagy többségnek fillérei árán tartsák fenn.

Az osztó igazság ugy hozza azt magával, hogy községi leányiskoláinkat azoknak a felekezeteknek költségén tartsák fen, a melyeknek felekezeti iskoláik nem lévén, gyermekeik be-

---

annyira, mint téged. Már kora gyermekségemtől fogva szeretlek oly erős szivvel, mint férj és feleségnek egymást szeretniök kell. De — — bocsáss meg nekem — — talán — — kitudja, — — — talán te nem mondhatod ugyanezt magadról?

Rápillantott. Olyan sápadt volt, mint a halál, s mereven bámult maga elé. Tekintetében az akarat hiába igyekezett gyászfátyolt boritani a belül lángoló örömre.

— Hogy mit érzek, vagy mit nem érzek, az a te vallomásod után, kedves Vira, rád nézve nem nagyon fontos. Ah Elvira, mindez ugy meglepett engem! Egyedül kell lennem, hogy rendezhessem a gondolataimat, s hogy kijuthassak a chaoszból, amelybe váratlan vallomásod juttatott.

— Isten veled!

Ráborult a vén kőrisfa törzsére. Nagyon nehéz volt az áldozat. Sírva a karjai közé akarta dobni magát, s könyörögve kérni, hogy ne dobja el, hanem tartsa meg őt.

A bárányfelhő elvonult a holdfény elől, s látta, hogy Emil sápadt arczát a váratlan öröm rózsaszinüvé festi, s hogy örül az életnek, mint a gonosztevő, akinek az utolsó pillanatban a vérpad lépcsőjén adnak kegyelmet.

Neki pedig segitségére jött a női büszkeség, az önfeláldozó szerelem, s kényszeritette sáppadt ajkait, hogy kimondják az utolsó szót:

— Isten veled!

lejárnak; a kath. egyháznak pedig, a mely évenkint kerek hatvanezer frt áldozatot hoz leánynevelésünk oltárára, engedjék meg, hogy a hivei egyenes adója után járó 5 százalékot a maga iskoláira fordithassa.

Ez az egyik, a mit ez összehasonlitó statisztikai kép nyomán követelünk.

A községi iskoláknál alkalmazott 19 tanerő ellátásainak személyi kiadásait — évi 18,000 forintot — mi soknak találjuk. Ha sz. Vincze-rendü apáczákat alkalmaznának, 3,800 forintba kerülne az egész. Ezekre fejenkint ugyanis 200 forintot szoktak számitani ellátási költségként, mivel nem anyagi érdekből, de magasabb indokból, Isten iránti szeretetből fáradnak, munkálkodnak.

Tehát a leányiskoláknak tanerőkkel való ellátása financialiter könnyebb volna, ha városi leányiskolánkat ai községi jelleg teljes épségben való fentartása mellett sz. Vincze rendü »Irgalmas-nővérekre« biznók; nem radikális módon, de fokozatonkint, az egyes tanerők kihaltával.

A ki valaha apáczák vezetése alatt álló intézetben megfordult, lehetetlen, hogy be ne lássa, hogy ezek a világon a legjobb nevelők és tanerők.

Az ő vezetésük alatt a lehető legbiztosabb kezekben volna jövőnk leánygenerációjának kiképzése és 14.200 frttal kevesebbe kerülne városunknak a községi iskolák évi fentartása.

Nem is kellene hozzá más csak egy gombostü fejnyi igazi liberalizmus, amely felolvasza sokaknál az elfogultságnak még csontnál keményebb jegét, — s a kérdés meg van oldva.

○

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Február 1.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Josipovich, Schober, Hévizy János.

Elnök: Bemutatja Herman Ottó kérvényét, melyben 2 havi szabadságidőt kér, mivel a kiállitás természettudományi főcsoportjának elnökévé neveztetett ki.

Megadták.

Vasmegye kérvényét, a népoktatás államositása ügyében — a kérvényi bizottsághoz utasitották.

A vicinális iratok.

Napirend előtt felszólalt

Szalay Károly: Mindenki tudja, — ugymond — hogy a kereskedelmi miniszter a főispáni tétel tárgyalása alkalmával megigérte, hogy a képviselők — ha akarnak — betekinthetnek az összes vicinális vasuti iratokba. No hát ő megpróbálta ezt; elment a miniszteriumba, kérdezősködött ott, hogy hol lehet ezeket az iratokat megtekinteni s nagy csodálkozására hallotta, hogy ott ilyen rendeletről nem tudnak semmit. Kérdi a minisztert, hogy kiadta-e ezt a rendeletet?

Dániel Ernő keresk. miniszter azt feleli, hogy tegnap még nem intézkedett, de ma már kiadta a rendeletet, hogy az iratokat megtekinthessék s ha ma fölmegy valaki a miniszteriumba, meg fogja nyerni értesüléseit.

A napirenden volt ma is a *belügyi tárcza* és pedig

a szinházi tételek tárgyalàsa.

Fenyvessy Ferencz polemizált Bartók Lajossal. Védelmébe vette az Operát, aki a Bartóknak és másoknak felzudult haragját — miként Arion a delfineket — egy gyönyörü dallal tudja elhallgattatni, ez a dal az, hogy: *Nincs deficit!* Büvös-bájos dal, de ő erre azt feleli: Könnyü a deficitet elkerülni, ha nincs karmester, nincsenek elsőrangu müvészek, mi által a müvészi niveau sokat veszt értékéből. Rátér az intendánsi állás kritizálására és kijelenti, hogy azt ő is rosznak tartja. De azért nem kell eltörölni, (Derültség balfelől), hanem organizálni, reformálni. A tételt elfogadja.

Pázmándy Dénes: Az intendánsok mind csak passióból foglalkoznak az operával. Ennek a mi operánknak óriási szubvenciója van, amilyen sehol a külföldön, mégse tud semmire se menni.

Legjobb volna bezárni. Fejtegeti az okokat, melyek az opera tehetetlenségét előidézik. Ezek főleg abból állnak, hogy idegen elemek dominálnak benne, cseh trombitásokat szerződtetnek, nincsenek a vidéken dalszinházaink, ahol az operára elő lehetne készitení az énekeseket. Jobb volna azt a rengeteg költséget, amit az operára forditanak, ha odaadnák a vidéki szinészet segélyezésére. Hisz Kolozsváron kivül az egész vidék — egy Szahara a müvészekre nézve.

Részletesen foglalkozik ezután a budapesti szinházakkal s végül kijelenti, hogy a tételt nem fogadja el.

Elnök a vitát bezárja.

Bartók Lajos zárszavában különösen a Nopcsa személyes támadásaival foglalkozik. Először is azt konstatálja, hogy Nopcsa kormánybiztos *nem mondott valóságot*, midőn azt állitotta, hogy őt egy olyan zene-kompoziteur nevezte ki dramaturggá aki képességei folytán állittatott az operaház és nemzeti szinház élére.

Attól szivesen vette a kinevezést. De kérdi — mint Offenbach — hol tanulta előtudományait, mely által doktor lett? Hol szerezte a kormánybiztos ur képességeit, amelyek őt a két szinház élére állitják? A kormánybiztosnak fogalma sincs a nagy drámai tónusról, ő az alantas müvekben találja örömét, a franczia bohózatokban, mert kassza-darabok. Kritizálja Nopcsa érzéketlenségét, a müvészi dolgok iránt. Konstatálja, hogy hazafias darabokat nem is mernek az udvar jelenlétében kitüzni, ami szép világot vet a kormánybiztos nemzeti érzületére. A kormánybiztos nem veszi komolyan állását, ugy mint egy intendáns se vette komolyan s ezért ajánlja hat. javaslatának elfogadását. (Helyeslés a baloldalon.)

Perczel Dezső belügyminiszter azt fejtegeti, hogy a mi viszonyaink nem hasonlithatók össze a külföld nyilatkozataival s a Bartók javaslatának második részét azért nem pártolja. De nem fogadja el a hat. javaslat második végét is, mert a millenáris ünnepek előtt — az intendatura eltörlésével — nem bocsátkozhatnak experimentációkba. Reflektál Fenyvessy egyes megjegyzéseire s a tételt elfogadásra ajánlja.

A szavazásnál a többség a tételt elfogadta, s Bartók hat. javaslatát elvetette.

A Bartók javaslatára történt szavazás alkalmával — miután a többséget nem lehetett megállapitani, a jegyzők szakaszonként megszámlálták a képviselőket s kitünt, hogy a javaslatot elfogadta 83, nem fogadta el 110 képviselő.

Öt percz szünet.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 2. A várad-velenczei reformátusok bálja a Zöldfában.
» 5, Zenekedvelők estélye a Fekete Sasban.
» 6. Gyárosok és nagykereskedők bálja a Csarnok nagytermében.
» 9. A nagyváradi ev. ref. egyházközség bálja a Fekete Sasban.
» 15. A tisztikar tánczestélye a Fekete Sasban.
» 16. A szépitészeti egyesület közgyülése d. e. 11 órakor a városházán.
Február 16. Az önkéntes tüzoltó egylet álarczos bálja a Fekete Sasban.
» 18. A nagyváradi kereskedő ifjak körének bálja a kereskedelmi palota disztermében.
Márcz. 8. A biharmegyei és nagyváradi nőegylet tárgy-sorsjátékának huzása.

UJDONSÁGOK.

* **Uj regényünk.** Regénycsarnokunkban legközelebb egy a magyar olvasóközönség előtt még nagyobbára ismeretlen irónőt leszünk szerencsések bemutatni, kinek a német ujabb novellisták sorában nagyon jóhangzásu neve van. Megkezdjük ugyanis:

Neidegg L.

Pénzért, tisztességért.

czimü regényének közlését jeles munkatársunk, Dr. Margitai forditásában, s hiszszük, hogy t. olvasóink között méltó föltünést, elismerést fog aratni. A kitünő, ritka emberismeretről tanuskodó jellemzésen, a fordulatokban, változatokban rendkivül gazdag, igazán érdekfeszitő meseszövésen kivül ki kell emelnünk a cselekmény páratlan drámai elevenségét, mely regényünket szinpadi földolgozásra is alkalmassá teszi. Hogy a regény, amely hangban, fölfogásban, teljesen modern, mindamellett tiszta nemes, emelkedett női lélek terméke, azt ugy hisszük, fölösleges hangsulyoznunk.

* **Gyertyaszentelő Boldogasszony.** A katholikus egyház ma annak az eseménynek emlékét ünnepli, mikor a kis Jézust, negyven nappal születése után, a Boldogasszony felvitte a jeruzsálemi templomba, hogy ott Mózes törvénye szerint az Urnak bemutassa. Az öreg Simeon felismerte a gyermekben a Megváltót, reszkető karjaira vette és ugy adott hálát az Istennek, hogy láthatták szemei a világ világosságát. Az egyház gyertyát szentel mise előtt ennek az eseménynek emlékére és ugy ünnepli a Világosság dicsőségét. Templomainkban a rendes időben tartják az istenitiszteleteket az az ünnep alkalmából.

* **Beiratások a jogakadémiàban.** A jogakadémián a II. félévi beiratások f. é. febr. 1—8-ig eszközöltetnek az igazgatónál, 11-ig az egyes tanároknál. A nyilvános előadások pedig 12-én veszik kezdetöket. Ugyancsak 1—8 ig iratkozhatnak be azon köz-vagy magán tisztviselők is, kik az államszámviteltant kivánják hallgatni, mert ugyanezen tantárgyból képesitő vizsgálatot tartoznak letenni; a tandij 5 frt. Kelt Nagyváradon 1896. febr. 1. Dr Bozóky Alajos. kir. tanácsos. igazgató.

* **Kinevezések.** Dr. Beöthy Lázsló Biharmegye főispánja kinevezte Darabant Endre végzett joghallgatót III. osztályu közigazgatási gyakornoknak az alispáni hivatalhoz. Ritoók Zisgmond kir. táblai elnök kinevezte Papp Károly végzett joghallgatót joggyakornoknak Tóth Imre kir. törvényszéki biró mellé.

* **Telefon összeköttetés Nagyvárad és Budapest között.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felterjesztése révén a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara foglalkozott ismét a budapest-nagyváradi telefon kiépitésének kérdésével és ismételve felirt, hogy a kereskedelmi miniszter mielőbb létesitse a kereskedelmi és ipari tekintetben annyira fontos telefon összeköttetést a főváros és Kolozsvár, illetve Nagyvárad közt. Teljesen megbizható forrásból értesülünk, hogy *a helyközi telefon hálózatba a legközelebbi időben bevonják ugy Kolozsvárt, mint Nagyváradot.* A miniszteriumban már jó idő óta foglalkoznak e kérdéssel s abban állapodtak meg, hogy még a folyó évben a helyközi távbeszélő hálózat kiépitésére 800,000 frt póthitelt vesznek föl s ebből az összes vonalakat elkészitik. Legelsőnek a budapest—kolozsvári vonal kiépitését határozták el, *ugy, hogy egyik főállomása a vonalnak Nagyvárad lesz. A telefonvonalat még ez évben okvetlen kiépitik.* Ezzel kapcsolatosan az állam megváltja *Róth* János telefon tulajdonostól a nagyváradi telefon tulajdonjogát. Ez által Nagyvárad közel 300 telefon állomása közvetlen összeköttetésbe jut a fővárossal.

* **Tavaszi hangulat.** A február beköszöntével az időjárás is megváltozott. Két napi déli szél áramlat felszöktette a pár hét óta igen csekélyre összehuzódott higanyt a hőmérőben, s tegnap már erős olvadásnak indult a hó. Az utczákon bokáig érő pocsolyákban gázoltak a járó kelők. Tegnap szürke felhők szétoszlottak, s éltető meleg napsugár áradt szét. A déli órákban R. -|- 5%-ot mutatta a thermometer. Ma, Gyertya Szentelő Boldogasszony napján derült időre van kilátás, pedig az öregek azt tartják, hogy e napon ott hagyja téli szállását a medve s ha napfényes időt talál, ismét viszszatér barlangjába, mert még negyven napig kemény hideg idő lesz. Ha pedig zordon időt lát, nem keresi fel téli tanyáját ismét, mert már vége a télnek.

A latin közmondás is azt tartja:

Sole micante Maria purificante
Erit maius frigus ac ante.

(Ha gyertya szentelő napján süt a nap; nagyobb lesz a hideg, mint azelőtt.) Majd elválik, hogy igaza lesz-e a medvének, meg a versnek.

* **Balázs napja.** Holnap a szokottnál többen látogatják valószinüleg a templomokat. Nem lesz ünnep csak az egyház egy ősi szokását a balázsolást tartják ezen a napon. A »Gyertyaszentelő« napján megáldott gyertyák mellett a hiveket egyenkint megáldja a pap, hogy őrizze meg őket a Mindenható minden bajtól, nevezetesen a torokfájástól.

* **Carnevál a jégen.** A korcsolya-pályáknak van kelete ezen a télen; pompás hideg téli idő kedvezett még eddig Halifax-hiveinek. A Városliget közönsége naponkint ellepte a kitünő jeget. A mult vasárnap egy csapat ügyes álarczos mókáin mulatott a közönség. A városligeti jégcsalád tagjai most nagyobb szabásu ünnepséggel akarják befejezni a korcsolya idényt és a farsangot. Az ünnepélyre a csörgős sipkás Carneval herczeg is biztositotta megjelenését s igy kitünő élvezetre van kitátás. Jelmezes, álarczos csoportok lepik el a jégpályát. Az ünnepély részleteit nem tudjuk még, de bizonyára jól fogják tölteni az időt a kik megjelennek. Farsang utolsó vasárnapjára tüzték ki az álarczos mulatságot.

* **Nagyvárad a kiállitáson.** Az ezredéves országos kiállitás megnyitásától már alig három hónap választ el. Még óriási munka vár befejezésre s minden vonalon hatványozott erővel dolgoznak, hogy az ünnepélyes megnyitás ideje készen találja az óriási müvet. A nagyváradi kerületi bizottság munkálkodásának elég szép eredménye van. Leszámitva az aszfalt-, üveg-, szesz- és malom ipart, a melyek csoportosan együtt állitanak ki, Biharmegye és Nagyvárad területéről 59 kiállító vesz részt 61 bejelentéssel a tárlaton. A kerületi bizottság keblében fennálló intéző választmány február hó 5-re ülést hivott össze, melyben számot ad az elnökség a bizottság eddigi tevékenységéről s megbeszélik a bejelentett tárgyak előzetes birálata elküldésének módozatait s intézkednek a segédek s tanonczok kiállitására nézve. Az ülés február hó 5-én délután 3 órakor lesz a kereskedelmi és iparkamara helyiségében.

* **Kettős eljegyzés.** Szép családi ünnepély volt tegnap este Vass Imre nagyváradi polgár, a Korona vendéglősének házánál. Nagy Lajos megyei árvaszéki ülnök eljegyezte Vass Piroska kisasszonyt, Kelepecz Dezső városi irodaigazgató, anyakönyvvezető-helyettes pedig Vass Gizella kisasszonynyal váltott jegyet. A kettős eljegyzés alkalmából a Korona vendéglőben gazdag lakoma volt, melyen a városi főbb tisztviselők s a rokonság volt jelen.

* **A csarnok ünnepe.** A nagyváradi kereskedelmi csarnok huszonhét éves fennállását ünneplendő február 9-én délelőtt 11 órakor ujonnan épült házának nagy termében diszgyülést tart, este 8 órakor pedig estebédet rendez a csarnok nagy termében.

* **Népesedés statisztika.** Az év első hónapjának születési és halálozási statisztikája elég kedvező szinben tünteti fel Nagyvárad egészségügyi viszonyait. Az állami anyakönvvezető hivatal adatai szerint január hónapban Nagyváradon született 139 gyermek, meghalt 108 egyén, tehát a szaporodás 31. Komlósy József anyakönyvvezető előtt januárban 20 házasuló pár jelentette be egybekelését.

* **Katonák ájtatoskodása.** A bajor hadügyminiszter rendkivül üdvös rendeletet hozott a legénység vasárnapi ájtatoskodása s a vasárnapi munkaszünetnek a hadsereg körében leendő megtartása dolgában. A rendelet szerint ünnep és vasárnapokon mindennemü munkának s gyakorlatnak szünetelni kell s csakis a föltétlenül szükséges teendők intézhetők el. Isteni tiszteletre a hadsereg minden tagjának kivétel nélkül el kell menni s ez alul fölmentés csakis rendkivüli okok alapján adható. Az Istentisztelet alatt egyetlen egy kantinnak sem szabad nyitva lenni, mert a hadügyminiszter nagyon helyesen ezt is az ájtatoskodás megzavarásának véli. De jó lenne nekünk is olyan hadügyminiszter, mint a bajoroké.

* **Járványos betegségek.** Az elmult január hó második felében a hevenyfertőző betegségek közül a vörheny és a difteritisz fordult többször elő. A fél hónap alatt vörhenyben 12, roncsoló toroklobban 3, hasi hagymázban 1 és kanyaróban 1 megbetegedés történt.

* **Rejtelmes gyilkosság.** Ágya község határában agyonverték tegnapelőtt Komori József kisjenei parasztgazdát. Négy pajtásával gyalogszerrel haladt hazafelé az országuton, mikor egy kocsi jött vele szembe. A kocsiról hirtelen leugrott egy földmives ember s baltájával ketté hasitotta Komori fejét, aztán megugrott. Komori nemsokára meghalt, de maig se tudják, hogy ki volt a gyilkosa.

* **A boros-jenői pópa.** A boros-jenői járás birósságának valami anyakönyvi kivonatra volt szüksége a boros-jenei görög keleti lelkészi hivataltól. A pópa fittyet hányva a törvénynek — oláh nyelven küldte el a kivonatot, oláh kisérőlevelet is irt hozzá, a melyben — szándékosan, vagy tudatlanságból — császári királyi hivatalnak nevezi a járásbirósságot. A járásbiró a pópa költségére lefordittatta a kivonatot, a pópát magát pedig följelentette a püspökének.

* **A »Piczulásbank« közgyülése.** A nagyváradi Piczulásbank ma délelőtt 11 órakor közgyülést tart a kereskedő-ifjak egyletének helyiségében.

* **A matróz merénylete.** Szegeden tegnap este a kaszinó előtt Volf Károly matróz megleste volt jegyesét, a tizenhét éves szép Kopasz Viktóriát és mikor a leány az ő közelébe ért, négyszer reája lőtt. A lövések egyike megsebesitette a leány balkarját. Volfot letartóztatták és ő letartóztatásakor hirtelen mérget vett be.

* **Elmarad a séta hangverseny.** A József ezred séta hangversenye, ma, vasárnap délután, a spiritiszta előadás miatt nem fog megtartatni.

* **Véres lakzi.** Szatmáron, a napokban a városon kivüli majorban lakodalmat tartottak, mely ősi szokás szerint verekedéssel végződött. Jódi Mihály baticzi lakos, midőn látta, hogy Balog Imre meg Csokány Ferencz duhajkodni kezdenek, a vele jött baticzi tanitóval a lakodalomból eltávoztak. Alig mentek azonban pár száz lépésre, a r. k. temetőnél elibük kerültek Balog és Csokány többedmagukkal s minden ok nélkül agyba-főbe verték Jódi Mihályt, kit a szenvedett sérülések következtében kórházba, a tetteseket pedig a kir. törvényszék fogházába szállitották, hol elmélkednek a lakodalmi gyönyörüségekről.

* **Sertés vész a szomszédban.** Rövid távirati tudósitás jelenti, hogy Kolozs megyének Biharmegyével határos részén, Csucsán kiütött a sertés vész. A falut zár alá helyezték.

* **Antispiritiszták a Sasban.** Vasárnap és hétfőn este a Sas nagytermében Homes ur, Homes-Fey asszony és Davenport k. a. antispiritista bűvészek produkálják magukat. A mai folyton filozofálgató s az okkultisztikus tudományok iránt nagyon érdeklődő korban kétségtelen, hogy nagyon érdekesek ezek a mutatványok, amelyek a spiritizmus »csodáit« leplezik le, s számos tüneményről, amelyet nem egy spiritiszta-filozóf komoly arczczal megfejthetetlennek állit: bebizonyitják, hogy nem egyebek mint bámulatosan ügyes bűvész-fogások. Az érdekes előadásokra előre is lehet jegyet váltani Laszky Ármin könyvkereskedésében.

* **Közgyülés.** A nagyváradi ipartestület ifjúságának önképző egylete tisztujitó közgyülését f. hó 2-án, esetleg f. hó 16-án d. u. 3 órakor tartja meg, melyre ugy az egylet tagjait, mint az érdeklődőket szivesen látja az elnökség.

* **Hatodik temetkezési társulat.** Nagy Márton a szalontai járás főszolgabirája megküldte az alispánnak a nagy-szalontai 6-ik, illetve idősebb polgárok kölcsönösen segélyző temetkezési társulatának módositott alapszabályait a belügyminiszterhez való terjesztés végett.

* **Természettani tanszerek beszerzése.** Hammel Alajos székesfővárosi számtiszt, természetrajzi szertár tulajdonos megkereste Nagyvárad városát, hogy természetrajzi tanszertárát a város erkölcsileg támogassa, s a tulajdonában levő iskolákhoz szükséges e nembeli tárgyakat tőle szerezze be. Különösen ajánlja az általa kitünően praeparált kitömött madarakat, rovarokat, madárfészkeket, továbbá kagylók, ásványok, kőzetek, madártojások gyüjteményét. A rovarokat a piaczi áruknál 50%-el, a többieket 20%-el olcsóban adja a községi iskolákba.

* **Koesi kiállitás.** Nagyvárad egyik jeles nagyiparosa: Bodánszky Lipót kocsigyáros a márcziusi nagyvásár alkalmából az Apácza-utczán nagy kiállitást rendez saját készitményü diszes kocsijaiból, és pedig az eddigi kocsikiállitásainál sokkal nagyobb terjedelemben. Ez alkalommal bemutatja a közönségnek is azokat a postakocsikat, melyeket a kereskedelmi miniszter rendelt meg Bodánszky jóhirü gyárában s mely a posta pavillonban lesz az ezredéves kiállitáson bemutatva.

x **Pikáns kis történetke** kering a főváros polgári körében. A City egyik előkelő áruházának utazója csinos, kedves kis asszonykát nevez magáénak. A fiatal hölgyecskének bájos, rózsás orczácskája van, ama bizonyos csábitó gödröcskékkel, melyek a szép iránt lelkesedő férfiaknak lángra lobbantják a szivét. X. asszonynak piczi piros szája, korál ajkai, gyöngyfogsora, tüzes fekete szemeinek perzselő tekintete, kékbe játszó fekete haja, melynek dús fürtei csak nehezen engedelmeskednek a legujabb fésülési divatnak, első sorban pedig élénk, vidám kedélye a legkedvesebb asszonyok egyikévé teszik őt. Lehet-e csodálni, ha X. ur az ő élete párját oly forró szerelemmel veszi körül, a mely mellett a megboldogult Romeó érzelmei ugyancsak eltörpülnek s tény az, hogy a kereskedelmi utazó ur, kinek évi jövedelme neki és feleségének együtt nyugodt és gondnélküli polgári megélhetést biztositott, attól a naptól kezdve, hogy megnősült a világ legboldogabb emberének képzelte magát, csak egyetlen körülmény keseritette meg X. ur életét, az t. i. hogy az évnek jelentékeny részét otthonától távol, üzleti utazással kellett eltöltenie. Bizott ugyan nejének becsületes jellemében, a kinek ragaszkodásáról meg volt győződve, azonban, bizony senkisem szolgáltatja ki őrizetlen kincsét embertársai vágyakozó tekintetének sem.

X. ur tehát hosszu utazásain legyőzhetetlen féltékenységet hordott magával és mindenkor könnyebben lélegzett fel, valahányszor több havi távollét után kedves kis feleségét baj nélkül ragyogó szépségében, ujból karjai közé szoríthatta . . . Egy hete lehet, hogy X. ur csaknem négy havi távollét után hirtelen toppant be lakásába. Az ő rosz Helénje ugyanis már egy hete nem adott hirt magáról és a féltékenységnek szivében alvó gonosz szellemei egyszer csak felébredtek és rendkivül megkinozták. Nem tudott uralkodni magán és egy szép órában váratlanul, minden hiradás nélkül megjelent. És attól, a mit kapuba látott, visszahökkent. Egy társzekér állott ott megrakva az ő butoraival, melyeket idegen emberek rakosgattak. Felrohant lakásába. Ragyogó szépségben mosolyogva, a meglepetés minden jele nélkül lépett eléje felesége, a kinek füleiben két mogyoró nagyságu buton ragyogott és a kinek Junói termetét drága pongyola takarta. Megdöbbenve nézte hol a feleségét, hol meg a gyönyörü faragványu drága butorokat, melyek a megnagyobbitott lakásban már el voltak helyezve, lába csaknem elsüppedt a drága smyrna szőnyegben, megrémült arczát a magas velenczei tükörben pillantja meg és kétségbeesésébe haját tépve kiált az asszonyra: »Honnan e változás, beszélj«! »Egy kis meglepetés számodra, édesem!« »Honnan e kincsek?!« — ismétlé a férj. »Találd ki!« »Kitaláltam, kitaláltam!« . . . a férj elrohan hazulról egyenesen az ügyvédhez és elmondja a tényállást. »Nem akarok tudni többé arról a kigyóról, a ki hiu vagyonért engem megcsalt!« Az ügyvéd magához hivatja a szép asszonyt és tudakolja a változás okát. »Férje felhatalmazott a válóper megindítására, könnyelmü életmóddal vádolja Önt asszonyom.« Ezüst kaczagással felel erre a szép asszony. »Kedves ügyvéd ur, az én férjem meg van bolondulva. Ugy látszik, az uj butorok zavarták meg. De hát tehetek én róla, hogy a legutolsó osztálysorsjátéknál megnyertem az egyik főnyereményt? Igy egy

csapásra gazdag asszony lettem és megengedhetek magamnak egy külömb lakást is. Csak bizza kérem a válóper elintézését reám, biztosithatom, férjem uram kibékül majd velem.« X. ur tényleg ki is békült az ő feleségével, mindazonáltal kijelenti, hogy többé egyedül utra nem megy és óv mindenkit osztálysorsjegyek vásárlásától, mert azokkal nyerni lehet és mert ő igen restelte indokolatlan féltékenységét.

Komlóssy Pál meghalt.

Egymásután dőlnek ki az élők sorából a 48-as nagy idők tanui, a szabadságharcz hősei, akik becsületet szereztek a magyar fegyvernek s a müvelt világ bámulatát vivták ki vitézségökkel.

Ezek egyik legderekabbja hunyta le tegnap örökre szemeit: *Komlóssy* Pál volt 48—49-iki honvédfőhadnagy meghalt.

Alig van Nagyváradon ember, a ki nem ösmerte az elhunyt öreg urat, aki hosszu éveken át fáradhatlanul rendezte a 48-as emlékünnepélyeket s mondhatni éltető lelke volt a biharmegyei honvéd-egyletnek, a hol a jegyzői tisztet töltötte be. Életéből közöljük a következő adatokat.

Született Nagyváradon 1823-ban, a jogi tanfolyamot szintén itt végezte. 1847-ben Budapesten czenzurázott s belépett a jogügyek igazgatóságához hivatalba.

A szabadságharcz első szellője a hadfiak közé vonta; 1848-ban a budapesti honvédtoborzásnál az elsők közt volt, a kik felajánlották szolgálatukat a haza és függetlenség védelmére.

A honvéd-tüzérek közé osztották be, s mint tüzmester részt vett a Swecháti harczban s Orsoni-ütegével fedezte a magyar csapatok visszavonulását. Innét Pozsonyba vezette az üteget, a hol a már elveszettnek hitt üteg parancsnokává nevezték ki, hadnagyi ranggal.

A magyar hadügyi kormány rendeletére Nagyváradra jött Lukács Dénes őrnagy parancsnoksága alá, a tüzérségi felszerelésekhez. Ezen a helyen volt egész 1849. juliusáig, a mikor a visszavonuló hadsereghez behivták, s a radna-lippai hid fedezésére parancsolták, mikor a Maros-hidon át Kossuth Lajos és a többiek menekültek Aradról.

A világosi gyásznap után az időközben főhadnagygyá előléptetett hazafi Nagyváradra jött s 1854-ben az akkori rendszer szerinti ügyvédnek nevezték ki Mező-Keresztesre.

A Bach-korszak után Nagyváradon ügyvédkedett egész haláláig. Hosszu ideig városatya volt. Hogy mennyire lelkesedett a 48-iki nagy emberekért, illustrálja az is, hogy egy izben bált rendezett arra a czélra, hogy megvásárolhassák Nagy Sándor honvéd-tábornok szivartárczáját.

És sikerült is e terve.

Már hosszu hónapok óta sulyos betegen feküdt a Staroveszky utczán, Dr. Korda házában, mig megváltotta szenvedéseitől a halál. Temetése ma vasárnap délelőtt 11 órakor lesz.

Béke poraira!

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8^{43} regg., 2^{26} éjjel, személyvonat 11^{32} d. e., 2^{22} d. u., 11^{04} éjjel.	**Budapest-Püspökladány** felől gyorsvonat 7^{08} este, 2^{12} éjjel, vegyesvonat 7^{15} r., személyvonat 3^{42} d. u., 1^{48} éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7^{15} este, 2^{20} éjjel, vegyesvonat 12^{05} d. u., személyv. 3^{58} délután, 2^{03} éjjel.	**Kolozsvár** felől gyorsvonat 8^{38} regg., 2^{19} éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11^{17} d. e. 10^{44} éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10^{20} d. e., 4^{25} d. u., vegyesvonat 7^{30} este.	**Arad-Szeged-Csaba** felől vegyesvonat 8^{30} r., személyvonat 9^{32} d. e., 5^{30} d. u.
Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4^{25} reggel, 1^{43} d. u.	**Vaskóh - Belényes** felől vegyesvonat 11^{05} d. e. 9^{09} este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6^{45} r., 4^{35} d. u.	**Érmihályfalva** felől vegyesvonat 8^{10} r., 9^{14} este
Ősi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6^{55} r., vegyesvonat 2^{40} d. u.	**Gyoma-Kót-Ősi** felől vegye vonat 10^{05} d. e. személyvonat 8 este.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utcza,
Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utcza**,
Kádár és Kiss czégnél **Kishid-fő**,
Kutasi D. papirkereskedésében **Uri-utcza**,
Panker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz**,
Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utcza**,
Mezey János füszerkereskedésében **Körös-utcza**
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utcza.
Frankl Mari tőzsde és hirlapelárusitó Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

Irodalom és müvészet.

— **A Katholikus Hitvédelmi Folyóirat** 1-ső, januári füzete a következő érdekes tartalommal jelent meg: 1. 1896. 2. A szociáldemokraták. Ernszt Sándortól 3. A lelki pásztor. (A politikai társadalmi és gazdasági téren.) Holenezer Istvántól 4. Sötét pontok. Irta: Onokrotalusz 5. Megtértek csarnoka. (Swetchin Zsófia) 6. Protestáns Szemle. Az évezred alkonyán. Masznyik kontra Szlávik. Hollandi protestánsok, Református népiskolaügy. Esztergomitól 7. Irodalom. Forster J: Konferenciák. Ism: Onokrotalusz. — Ilosvay L.: A legszentebb Rózsafüzér Titkai. Ism.: T. Pelikán Krizsó. — Urbán J.: Compendium Philos. Christianae. Ism: T — Bagossy B.: Feladatunk a polgári házassággal szemben.: Ó. 8. Vegyesek 9. A lelkész titka vagy a gyónási titok sérthetetlensége. A kitünően szerkesztett lap előfizetési ára egész évre 4 frt. Megrendelhető: a szerkesztőségben Pozsony, ferenczieknél.

MULATSAG.

Az izr. Nőegylet mulatsága.

Nagyvárad, febr. 1.

Telve volt ma este a »Fekete Sas« nagyterme mulatókkal, olyan tele, hogy a kik csak egy kicsit is jöttek a nyolcz óránál később alig tudtak bejutni. A nagyváradi izr. nőegylet tartotta hangversenynyel egybekötött tánczestélyét.

Annyi szép leányt, szép asszonyt, annyi mulató fiatal embert és papát ugy helyen ritkán láthatunk együtt még a mi városunkban is. Pedig ez a város már csak hires báljairól, nem vitathatja el tőlünk senki.

Nem tudnám igy hirtelenében megmondani, hány mulatságon voltam már az idén, de azt megmondom gondolkodás nélkül, hogy ilyen népes mulatságon még nem voltam.

Hja' értenek hozzá az izr. nőegylet tagjai, hogyan kell közönséget toborozni.

Az a buzgóság, melyet a rendezőség a mulatság érdekében kifejtett, megteremte gyümölcsét, hozott anyagi sikert talán reményen felül is.

Pontosan nyolcz órakor kezdődött a koncert dr. Váradi Zsigmond felolvasásával. Utána Szunyogh Lorándné játszotta el hegedün Thome »Simple aveu«-ját, Pierne »Serenade«-ját és egy pár szép magyar népdalt.

Játékán látszott a hosszas gyakorlat, ügyesség és kedv, melylyel a hallgatóknak élvezetet akart szerezni. Szerzett is, bizonyság az zajos taps és éljenzés, a melylyel minden darabját jutalmazták.

Játékát Tutsek Ferenczné kisérte zongorán.

Füchsl Jenny kisasszony zongora szólója is. szép volt. Chopin »Ábránd«-ját olyan igazán játszotta, hogy vele ábrándoztunk mindnyájan, a »VIII Rapsodia« (Liszttől) ennek a komplikált és nagyon nehéz kombinációnak eljátszásával pedig valósággal elragadta a hozzá értő közönséget. Meg is éljenezték érte.

Utána Dési Géza szavalta el Endrödi Sándornak »Halál után« czimü költeményét, majd Füchsl Jenny kisasszony zongora kiséretével Tutsek Ferenczné dalolta el Thomas egy románczát, Liszt »Du bist wie eine Blume« kezdetü dalát és azt a kedves kis dalt M. Hellmundtól: »Du fragst mich täglich«. Tutsekné gyönyörü iskolázott hangját először volt alkalmunk hallani ilyen téren, de azután a siker után, amit ma este elért, reméljük, hogy lesz alkalmunk és kérjük, hogy legyen alkalmunk hallani még többször.

Előadása a mi kritikánkon felül áll, s csak a laikus közönség itéletét tolmácsoljuk, mikor azt irjuk, hogy nagyon szépen dalolt, különösen az utolsó darabot kedvesen adta elő.

Pedig annál csak azt mutatta meg, hogy van hangja, az előbbi kettőnél azonban azt is megmutatta, hogy kimüvelt hangja van és azt a szép hangot remekül tudja használni.

Koncert után a közönség jó része haza ment, de azért még mindég maradtak annyian, hogy lehetetlen legyen teljes névsort adni,

Az első négyest két kolonban 80 pár tánczolta:

Jelenvoltak:

Asszonyok:

Áron Salamonné, Auspitz Adolfné, Aczél Zsigmondné, Dr. Bulyovszky Józsefné, Bognár Sándorné, Breitner Józsefné, Brüll Samuné, Dr. Bartha Jánosné, ifj. Berger Sámuelné, Berger Dánielné, Bognár Sámuelné, Deutsch K. Ignáczné, dr. Edelman Menyhértné, Egri Adolfné, Fényes Manóné, dr. Fleischer Lajosné, Fleischer Jakabné, Frankó Endréné, Fényes Endréné, Dr. Gyémánt Jenőné, Dr. Grósz Menyhértné, Hranyiczky Károlyné, Hanek Árminné, Jakab Imréné, Janky Józsefné, Janky Antalné, Klein Gézáné, Kohn Sámuelné, Dr. Kecskeméti Lipótné, Kunz Gusztávné, Dr. Kálmán Izidorné, Kornstein Emilné, Kepes Nándorné, Krasznainé F. Mari, Kandel Józsefné, Laszky Árminné, Léderer Simonné, Lőwy Józsefné, Lichtmann Józsefné, Löbl Edéné, Löbl Henrikné, Moskovitz Adolfné, Meskó Boldizsárné, Molnár Lajosné, Mihelfy Lajosné, Ifj. Moskovics Mórné, Mandel Mórné, Markbreit Sándorné, Mandel Albertné, Örley Kálmánné, Özv. Rothmann, Lipótné, Rothmann Jakabné, Dr. Radó Ignáczné, ifj. Rimanóczy Kálmánné, Reismann Jakabné, Reichenberger Fülöpné, Szunyogh Lórándné, özv. Sonnenfeld Józsefné, Schwartz Jakabné, Stern Mártonné, Steiner Árminné, Stern Hermanné, Schwarcz Ábrahámné, Sonnenfeld A.-né Swartz Dávidné, Tutsek Ferenczné, Wertheimstein Alfrédné, Weinberger Jakabné, Weinstock Fülöpné, Weisz Ignáczné, Dr. Várnay Ferenczné, Veiszlovits Lajosné, Vechsler Adolfné, Wallerstein D.-né, Wallerstein Salamonné, Weinberger Lajosné, Váradi Mórné.

Leányok: Áron nővérek, Adler Etelka, Adler Mariska, Auspitz nővérek, Brüll Adél, Breitner Janka, Bleier Berta, Böszörményi nővérek, Bleier Lujza, Deutsch Jolán, Dukesz Terka, Deutsch Lujza, Füchsl Zseni, Frankl Szeréna, Frankó Margit, Guttmann nővérek, Goldschmidt Irén, Jelenffy Berta, Kepes Gizella, Krugstein Irén, Markbreit Irma, Mandel Szeréna, Mandel Róza, Müller Gizella, Örley Irma, Pallay Erzsike, Reismann Vilma, Reichenberger Sarolta, Ritoók nővérek, Róz nővérek, Rámer Hermina, Sonnenfeld Alice, Sonnenfeld Hedvig, Schwartz Paula, Schwartz Blanka, Urbán Ella, Wertheimstein nővérek.

A koncerten szereplő nőket a rendezőség virág bokrétával ajándékozta meg, melyeket Farkas József mükertész készitett.

A »Munkás betegsegélyző egylet« tánczestélye. Tegnap este tartotta meg a »Munkás betegsegélyző egylet« farsangi tánczmulatságát a »Zöldfa« szálloda nagytermében. Kedélyes, minden tekintetben jól sikerült volt ez az estély, bizonyára kedves emléke lesz a jelen voltaknak sokáig és az egylet pénztárát is szép összeggel fogja növelni. Szünetek közben az iparos dalárda Dobó János karmester vezetésével igen szép dalokat adott elő. A közönség minden számot érdeklődéssel hallgatott és lelkes tapssal jutalmazott. A négyeseket 50 pár tánczolta.

Jelen voltak:

Asszonyok: Végh Mátyásné, özv. Szabó Lajosné, Bereczky Imréné, Karesi Lászlóné, Lenk Antalné, Zsung Péterné, Dankó Györgyné, özv. Klein Farkasné, Nemes Lajosné, Nagy Józsefné, Sinka Lászlóné, Németh Károlyné, Sütő Péterné, Dendele Vilmosné, Barza Józsefné, Lebovics Miksáné, Pillán Ferenczné, László Istvánné, Kela Fe-

renczné, N. N, urnő, özv. Laksz Józsefné, Sinka Kálmánné, Atyim Péterné, Joó Ferenczné, Szilágyi Sándorné, Zboray Gyuláné, Balázs Andrásné, Fauer Ferenczné, Popovics Józsefné, Lakatos Imréné, Váradi Györgyné, Komáromi Ignáczné, Özv. Dolák Jakabné, Zimmer Józsefné, Szücs Mihályné, Demján N. urnő, Röthi Bertalanné, Roskoványiné stb.

Leányok: Klitusz nővérek, Szabó Juliska, Karsai Margit, Kerekes Mariska, Veres Vilma, Klein Zsanka, Nemes nővérek, Balog Vilma, Fauer nővérek, Rácz Iza, Gönczi Mariska, Miklosik Mariska, Fehér Nina, Dankó Jolán, Némethy nővérek, Horanczky Róza, Gál Karolin, Rimaczy Mariska, Joó Juliska, Kollár Amália, Szabó Piroska, Szabó Teréz, Miszner Ida, Lakatos Vilma, Lakatos Giza, Zipcsák Mariska, Demján nővérek, Roskoványi Juliska, stb.

Családias piknik. Pompásan sikerült piknikket rendeztek tegnap, szombaton este Kárger Sándor, »Hegyalja« vendéglő üveges éttermében a törzsvendégek egyrésze. Jó zene mellett kedélyesen mulattak a szép számmal összegyült vendégek a kora hajnalig. A négyeseket 30 pár táncolta. Jelen voltak: Asszonyok: Lobotka Istvánné, Szántay Istvánné, Karger Sándorné, Szilágyi Lászlóné, Márton Lászlóné, Vajna Gyuláné, Bumbera Imréné, Karger Sándorné. Leányok: Seffer Mariska, Bumbera Mariska, Bumbera Erzsike, Szántay Hilda, Szántay Stefi, Szántay Laura, Vajna Gizella, Vajna Ilona, Szilágyi Erzsike, Sável Toncsika, Fiedler Amália, Karger Rózsika, Reisch Giza, Reisch Irma, Reisch Irén, Sztojka Mariska stb.

Casinobàl P.-Szölösön. A peczeszölösi Casinó ma, vasárnap este tartja zártkörü tánczestélyét a jégpincze helyiségében. A kedélyesnek igérkező mulatságon Nagyváradról is sokan vesznek részt. A V.-Velenczén lakó reformátusok bálja szintén ma este lesz a Zöldfa szállodában.

Igazságszolgáltatás.

Drága dohány. A mult év márczius 20-án történt Szombatságon, hogy feltörték a Krausz Lipót boltját, elvitték belöle a dohányt, egy csomó szivart, sót, lisztet, meg a mi csak használható és emelhető volt. A mit ott hagyték azt meg »összepocsékolták.« Sokáig folyt az ügyben a vizsgálat eredmény nélkül, mig utoljára a harmadik faluban, Dombraviczán lakó Buza Györgyre esett a gyanu, a ki már több izben volt büntetve betörésért és legutóbb is 2 évi börtönre itélte a nagyváradi kir. törvényszék. Buza házánál kutatást tartottak és találtak is 40 csomó dohányt, 100 dr. szivart, a miről nem tudta megmondani, hogy honnan került hozzá. Ezért azután Buzát, bár konokul tagadott, a két évi börtönt is beleszámitva, két és fél évi fegyházra itélte tegnap a törvényszék.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető osztálya holnap nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Dancs Péter hamis eskü büntette.

Gombos János és társa szándékos emberölés büntettének kisérlete és egyéb büntetendő cselekmények.

Hircse Józsif lopás büntette.

Kucs Vaszali ás társa hatóság elleni erőszak büntette.

Ezredéves kiállitás.

A budavári szent-István kápolna oltàra. A budavári szent-István kápolna, amely az ugynevezett Mátyás-templom mellett épült, belső kiképzése és berendezése ügyében a budavári főegyház épitési bizottsága legutóbb tartott ülésén bejelentették, hogy e kápolna főoltárának tetemes költségeit az episcopatus egyik előkelőtagja vállalta magára. A nevét elhallgatni kivánó nagylelkü donátor semmi esetre se lehet más, mint az ország biboros primása, aki hálás kegyelettel az első apostoli király emléke iránt, ennek kápolnája oltárát készitteti el, mert tudvalevőleg ugy a pannonhalmi benczés monostor, honnét a primás az esztergomi érseki székbe emelkedett, valamint az esztergomi érsekség is alapitását e szent király bőkezüségének köszöni. A jelenlegi primás szintén benczés rendü első előde. Asztrik hozta szent-Istvánnak a benczés Szilveszter pápától Rómából a koronázó dom mellett épült kápolnájában, mely az ezredéves ünnepségre elkészül és felszenteltetik.

A külföld és a millenium. Mialatt idehaza lázas tevékenységgel folynak az ezredéves országos kiállitásra való előkészületek, azalatt a külföld érdeklődése is szemmelláthatólag növekszik nemzeti ünnepünk iránt. A külföldi sajtó valamennyi organúna, köztük a tőlünk távolabb eső országok hirlapjai is, mint a svéd, norvég, dán török, spanyol, amerikai ujságok hasáb számra közölnek czikkeket millenáris kiállitásunkról, kiemelve e nagy nemzeti esemény fontosságát. De hoznak azon kivül közleményeket a kiállitásról a *Jernal des Debats, a Timús: a Nuyork Herald, a Daily chracle, Sz. James Gazette* stb. és számos nevezetes külföldi népirodalmi lap, melyek a kiállitás egyes részleteit képekben is bemutatjuk. *A Berliner Fremdenblatt* megemlékezve a magyar kiállitásról, panaszosan emliti, hogy az egy időre tervezett berlini ipar kiállitás előkészületei a nagy reklám daczára sem állanak ott, a hol a magyar kiálliltás, melyről pedig a külföldnek csak rövid idő óta van tudomása. A kiállitás igazgatósága tehát a kiállitás reklamirozása érdekében a legnagyobb sulyt a sajtóval állandó összeköttetésre helyezi s ezen a téren eddig rendkivül eredményeket ért el.

A kiállitási tárgyak szállitása és csomagolása. A kiállitóknak mihez tartásuk végett már eleve czélszerü lesz megismerkedni ama feltételekkel, a melyeket a kiállitás igazgatósága a kiállitási tárgyak beszállitása és csomagolása körül megszabott. E feltételek szerint a kiállitandó tárgyakat a f. évi márczius hó 15. és április hó 15-ike közti időben kell a kiállitás területére szállitani, február hó elsejétől kezdve csak azok a tárgyak szállitandók, melyek hosszabb szerelést, alapozást igényelnek. Szükséges, hogy a kiállitandó tárgyak szilárdan és lehetőleg csavarszögekkel lezárt ládákban legyenek csomagolva. Egy csomagba vagy csak egy kiállitónak egy csoportba tartozó tárgyai helyezhetők, kivéve ama tárgyakat, melyek gyüjteményes kiállitáshoz tartoznak. Minden ládába, vagy csomagba két árujegyzékbe kell tenni; az előbbi fedelének belsejére az árujegyzék rá is szegezendő. Feltétlenül szükséges továbbá, hogy a láda vagy csomag oldalára a kiállitás igazgatóságától beszerezhető ragczédulák ragasztassanak, melyeken a feladó neve, a feladó állomás, a csomagok darab és sorszáma legyen feltüntetve. A kiállitó azonkivül tartozik arról is értesiteni az igazgatóságot, hogy kiállitási tárgyait hol és mely napon adta föl, viszont az igazgatóság a csomag megérkeztéről azonnal értesiti a kiállitót. Azokat a tárgyakat, melyeket vasuton vagy hajóval szállitanak, rendes fuvarlevelekkel kell feladni s elég, ha »kiállitási tárgyak«-nak minősitve »Budapest-Kiállitás« czimen küldetnek el. A szállitás dijtételén melyeket a kiállitás igazgatósága az összes érdekelt vasutakkal és hajózó vállalatokkal egyetértően megállapitott, minden vasuti és hajó állomáson betekinthetők. Bérmentetlenül vagy utánvét mellett kiállitási tárgyat feladni nem lehet; valamint a postán továbbitott küldeményekért és a rendes szállitási dijat kell fizetni. A »Budapest-Kiállitás« állomásra érkezett tárgyakat a kiállitás szállitója továbbitja a megfelelő kiállitási csarnokokba, de a szállitás költsége a kiállitó számláját terheli. Minden egyéb idevonatkozó kérdésben a kiállitás kerületi és egyéb bizottságai, nemkülönben maga az igazgatóság is készséggel ad további felvilágositást,

REGENY-CSARNOK.

Érdekes fogadás.

Németből: **Niedermanné Geher Hedvig.** 3

Midőn kivolt viva a győzelem, ezer és ezer tiroli paraszt táborzott az országutakon és Merán piaczán, mialatt a vezérek a vendéglőben tanácskoztak.

Keleten az első napsugár ébredezett s a Passer locsogva hullámzott a köveken, melyek szük ágyát még szükebbé tették. Nem messze a hidtól, mely Untermais felé vezet, Wolkenstein állott s elmerengve nézte a folyó ezüst habját. Egyszerre puha kéz érinti vállát s midőn megfordult Vincenza állott előtte. »Fogadja köszönetemet, ön nélkül a halottak közt feküdnék most« mondá a grófnő.

»Ne köszönjön nekem semmit grófnő, hiszen ugy hangzik ez, mintha guny lenne, mivel életét, mely nekem nagyon drága, már a jövő pillanatban ismét kiteszi a veszélynek.«

» Ne haragudjon azért rám barátom,« mondá Vincenza kezét nyujtva, »tudja, hogy egy esküt kell teljesitenem.«

»Annak már eddig is eleget tett.«

»Óh nem, csak akkor tettem eleget eskümnek, ha vége lesz az ütközetnek.«

Wolkenstein lesütötte szemeit és halgatott.

»Mit akarna tulajdonképen ön?« kérdé Vincenza.

»Hogy kimélje magát.«

»És miért? «

»Mert szeretem!«

»És ha én viszont szeretném önt Wolkenstein és kérném, hogy dugja kardját hüvelyébe, maradjon nálam, a rokka mellé akarom ültetni —«.

»Grófnő tréfál?«

»Oh nem, nem tréfálok.«

»Nem utasitja vissza szerelmemet?«

»Nem. Rendkivüli időben minden különös, még a szerelem is. Igy a mi sziveink a harczban találták fel egymást. De most harczolni kell. Ha ismét béke lesz, akkor joga lesz engem ezen órára figyelmeztetni.«

Wolkenstein megcsókolta kezét, de Vincenza sugárzó tekintettel ajkát nyújtá neki. S kétszer megcsókolták egymást.

Most trombita szó hallatszott s ujongva indult meg a sereg a Passer hidján át Buzen felé — az ellenség eleibe. —

A következő ütközetben el volt választva Trautmannsdorf grófnő és Wolkenstein egymástól. A grófnő a parasztok között volt, kik Innsbruk felé előnyomúltak, mig Wolkensteint a főparancsnok valami megbizással Tirol déli részére küldte. Az Isel hegyen történt ütközet után, mely által Tirol fővárosa az ellenségtől megszabaditott, hogy az erő meg ne oszoljon, Hoffer András a több ezerre menő foglyokat leányok és asszonyok által délre kisértette s a magasra termett erős tiroli nők kaszákkal és dzsidákkal felfegyverkezve nagyon jól teljesitették feladatokat.

Az élén egy ily ritka seregnek egy napon Trautmannsdorf grófnő Meránba vonúlt be, hol Thurn bárónővel találkozott.

»Hallottad már a nagyszerű hirt? kérdé Vincenza» Károly főherczeg Aspernél megverte 21-én Napoleont.»

»Hála Istennek mondá a szép Katinka», de ez nem sokat használ nekünk, a francziák újból itt lesznek rövid időn. Mig ti északon kivivtátok a győzelmet, ezalatt Olaszországon s a Pastervölgyön át ujból betörtek.»

»Tudom, de ezek csak kis csapatok, és már minden oldalról tornyosultak felettök a vihar fellegei. Most is itthon akasz maradni Katinka?

»Persze, hogy itthon van az asszonynak a helye.»

» Nem szereted te egy cseppet sem hazádat?»

Oh nagyon szeretem, de én megelégszem avval, hogy a küzdőket megetetem s a sebesülteket ápolom,!»

»Az nem elég.»

»Ha egyszer szükség lenne reá» mondá a szép Katinka» segitségetekre megyek főzőkanalammal.

»Ne gúnyolódjál.

»Fogadok veled, hogy mihelyt akarom, több foglyom lesz mint neked.»

»Jól van, tartom a fogadást.»

A két szép nő nevetve rázta meg egymás kezét s aztán egy vendéglőbe mentek, hol egy pohár ó-vörösbor mellett a tirolok győzelmét beszélte el Vincenza.

Rövid idő múlva egy Brizen vidékéről jövő öreg paraszt lépett be, ki rossz hireket hozott. Épen parancsot osztott ki gróf Wolkenstein vadászainak, midőn egy franczia zászlóalj hirtelen rájok rohant. (Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Országgyülés.

(Folytatás.)

Nopcsa báró intendáns védelmére kel a nemzeti szinház oly sokszor megtámadott müveszetésének.

Fenyvessy Ferencz a nemzeti szinház nyugdijintézetének érdekében szólal fel. Bartók Lajos felszólalása után

Visontai Soma kikel az ellen a pártfogás ellen a melyben a szinházak rovására a főkapitány az orfeumokat és az éjjeli mulatóhelyeket részesiti. Az a köztudomásu immorális élet, mely a helyhatósági szabályrendeletekkel is ellenkezik, már magában véve is elég okot szolgáltatna az orfeumok s egyéb éjjeli mulatóhelyek óriási számának korlátozására.

—

Az uralkodóház a millenniumon.

Budapest, febr. 1. (Saj. tud. táv.) A millenniumi ünnepségeken az uralkodóháznak csaknem minden tagja résztvesz. Eddig az uralkodóházból mintegy harminczöt főherczeg és főherczegnő is részt vesz. Az ünnepségek első napjaiban a képviselőház és a főrendiház egy közös diszülést tart, amelyen az összes nagykoru főherczegek részt fognak venni, valamint a kiállitás megnyitása alkalmával tartandó egyházi ünnepélyeken és a kiállitás megnyitásán is. A parlamenti diszülésen a főherczegnők is jelen lesznek, s egy külön feldiszitett páholyból fogják végignézni az ünnepélyes ülést.

A Miklós ügy a király előtt.

Bécs, febr. 1. (Saját tud. táv.) A király ma délben Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnököt több mint egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. Hir szerint a király egyenesen felhivatta Bánffyt Bécsbe, hogy referáljon a Miklós ügyről. Bánffy Dező báró részletes előterjesztést tett az ügyről, melyet a felség a legnagyobb megbotránkozással hallgatott végig, s igen elitélőleg nyilatkozott a főispáni állás ilyetén beszennyezéséről. A király nyilatkozatai s az ügy intim részletei az itteni politikai és udvari körökben oriási feltünést keltettek.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.) Bánffy Dezső miniszterelnök ma este Bécsből hazaérkezett, s egyenesen a szabadelvü pártkörbe hajtatott. A párt tagjai, alig hogy meg tudták, hogy a felség a Miklós ügyben hivatta Bécsbe a miniszterelnököt, nagy számban gyülekeztek, hogy értesüljenek a király véleményéről. Bánffy igen lehangoltan beszélte el a felség ingerült kifakadásait a legutóbbi miskolczi és brassói főispáni visszaélések ellen.

A kiegyezési tárgyalások

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.) Holnap vasárnap délelőtt Badeni osztrák miniszterelnök, Ledebur gróf osztrák földmivelési miniszter, Glanz báró kereskedelmi miniszter s Bilinszky pénzügyminiszter a kiegyezési tárgyalások folytatására Budapestre érkeznek.

Közgazdaság.

A majorsági zsellérbirtokok.

Az igazságügyministerium 1894. évi müködéséről a képviselőház elé terjesztett jelentés megemlékezik a majorsági zsellérbirtokról és az ahhoz hasonló természetü birtokterületekről szóló törvényjavaslat előkészitéséről. A jelentés idevágó része igy szól:

Az 1848. évi törvények által megszüntetett urbéri kapcsolatból és ehhez hasonló jogállapotból eredő birtokviszonynak egy része mai napon sincsen ugy szabályozva, hogy azokra nézve a felmerülő kérdéseknek birói uton való megoldása biztos alapon s az ellentétes érdekek sérelme nélkül megtörténhessék.

Ide tartoznak az osztott tulajdonnak azon különleges esetei, melyet az u. n. majorsági zsellértelkek, a bérföldek, taksás, censualis földek s általánan azon majorsági birtokterületek tekintetében fenforgó jog- és birtokviszonyok tüntetnek fel, a melyeket a volt földesur egyeseknek vagy többeknek irásbeli vagy szóbeli egyezkedés utján évenkinti szolgálmányok mellett mivelés, beültetés, beépités vagy másnemü haszonvétel végett engedett át.

Az 1853. évi márcz. 2-án kibocsátott urbéri nyiltparancs csak azt mondja ki, hogy az ilyen földeken fekvő tartozások megválthatók, s egyuttal különös rendelkezésének tarja fenn a megváltás föltételeinek és módjának meghatározását.

Ezeknek a különös rendelkezéseknek hiánya a gyakorlatban lényeges akadályul szolgál a tekintetben, hogy a bíróságok a jog és a méltányosság követelményeinek megfelelően döntsék el a szóban forgó birtokterületek terhelő tartozások megváltásának kérdését.

Ugyanazért kivánatos az emlitett jogviszony törvényhozási szabályozása.

A kir. igazságügyminister tehát kidolgoztatta az erre a tárgyra vonatkozó törvényjavaslat alapelveinek vázlatát, mely az ily ügyekkel foglalkozó bíróságakkal, valamint az érdekelt szakkörökkel észrevételezés végett közöltetvén, a beérkezett észrevételek figyelembevételével elkészült a majorsági zsellérbirtokról és az hasonló természetü más birtokterületekről szóló törvényjavaslat előadói tervezte.

A szóban forgó törvényjavaslatot a kir. igazságügyminlster legközelebb szaktanácskozmány elé szándékozik terjeszteni.

—

Az őrlési forgalom 1895-ben. Az orsz. statisztikai hivatal legutóbbi közleményében közzéteszi Magyarország 1895. évi jan.—decz. havi őrlés kikészitési forgalomnak az adatait. E szerint a forgalom a következőkép alakul:

Előjegyzésre vagyis vámhitelre behozott gabona mennyiség:

a) Buza. Romániából 259,180, Szerbiából 375,340, Bulgária és Kelet-Rumélia 16,566. Európai Törökország: 736 mm. vagyis összesen 651,822 métermázsa.

b) Rozs. Szerbiából 709, Bulgáriából és Kelet-Ruméliából 95 mm., összesen 804 mm.

c) Árpa. Oroszország 35,275, Románia 7924, Bulgária és Kelet-Rumélia 6142, összesen 49,341 mmázsa.

d) Köles, összesen 12,422 mm.

Ezzel a behozatallal szemben az országos statisztikai hivatal kimutat buzalisztben 1.069,153 métermázsát, daralisztben 1018 métermázsát, illusztrálván e számokkal azt, hogy a kalkulus egyáltalán nem nyugszik biztos alapon.

Terménytőzsde.

— Távirati jelentés. —

Budapest, február 1.

Buza tavaszra, bácskai	7.17
» tavaszra, északi	7.18
» szeptember-októberre bácskai	6.97
» szept.-okt.-re északi	6.98
Rozs tavaszra, bácskai	6.40
Rozs tavaszra, északi	6.41
Tengeri junius-juliusra, bácskai	4.35
» jun.-jul.-ra, északi	4.36
Repcze augusztus-szeptemberre, bácskai	10.60
» aug.-szept.-re, északi	10.70

—

Bécs, február 1.

Buza tiszai	7.55—7,85
» bánsági	7.30—7.70
» bácskai	7.35—7.70
» szokványáru őszre	7.46—7.48
» szokványáru tavaszra	
Rozs tiszavidéki	
» szokványáru őszre	6.44—6.36
» szokványáru tavaszra	6.68—6.70
Tengeri magyar	4.55—4.65
Zab, magyar kereskedelmi	6.45—6.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. február 1-én.

Magyar aranyjáradék 4%	122.50
Magyar koronajáradék	98.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	125.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	142.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.—
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék ezüstben	100.75
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	148.—
Osztrák magyar bankrészvény	10.10
Magyar hitelbank részvény	410.—
Osztrák hitelintézeti részvény	374.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	368.50
20 frankos arany (Napoleondor)	960.—
Német birodalmi márka	59.35
London vista	121.35
Páris vista	48.10
20 márkás arany	11.85

Felelős szerkesztő: **SZABÓ LÁSZLÓ.**

NYILTTÉR.

—

A „FEKETE SAS“ nagytermében

vasárnap február 2-án és hétfőn 3-án este 7 és fél órakor

csak két szenzácziós előadás

HOMES & Mdme. FEY

és DAVENPORT kisasszony

világhirü művészek által rendezve.

Titokzatos, meg nem fejthető kisérletek a psychologia amnestika gondolatátvitel, spiritizmus és sonnambulismus köréből.

Helyárak: Körszék **1.50** kr. Számozott hely **1** frt. II. hely **50** kr. Katona- és deák-jegy **30** kr. Karzat **20** kr. Jegyek előre válthatók **Laszky Ármin** könyv- és papir kereskedésében, vasárnap délután a **„FEKETE SAS“ szállodában.** 5—0

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

sorsjegyei kaphatók a

Biharmegyei Takarékpénztárnál.

23 1—1

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

1447/96. rkp. sz.

Árverési hirdetmény.

Klein M. Kossuth-utcza 9. sz. alatt létező kézi zálog üzletében (Kossuth Lajos-utcza 9. sz. a.) **1896. évi február 12. és 13. napjain d. e. 8 órától kezdődőleg** árverést fog tartani, mely alkalommal 637 drb. elzálogositott tárgy fog eladatni.

Az iparhatóság részéről az árverésnél felügyeletet az 1881. évi XIV. t. cz. 17. §-a értelmében Szabó Gábor rbiztos fogja teljesiteni.

Árverési feltételek: a vételár azonnali kifizetése és a megvett tárgyak rögtön elvitele.

Az elzálogositók az árverésről azon figyelmeztetéssel értesittetnek, hogy az árverés alá bocsátandó tárgyak tétel számai ugy a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, mint a kézi zálogüzlet helyiségnek ajtaján kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1896. január 28-án.

Ifj. Rimler,
rendőrkapitány.

24 1—1

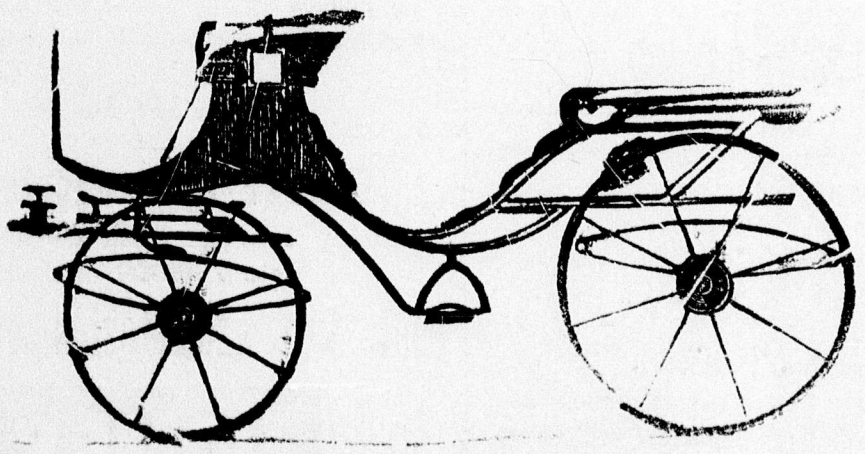

17 2—4

BODÁNSZKY LIPÓT

kocsigyára Nagyváradon, Apácza-utcza (saját ház).

Uj kocsik nagy raktára.

Vagyok bátor nagy raktáramat kész uj kocsikkal és pedig:

nyitott, fedeles, ruganyos és ruganynélküli,

tartós, erős szerkezetü, csinos formáju s szép kiállitásu kocsijaimat a mélyen t. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Kocsijavitásokai és megrendeléseket **kerékgyártó, kovács, fényező** és **sattler** munkára nézve ezután is elvállalok s saját mühelyeimben gyorsan, jutányosan és pontosan foganatositok.

A milleniumi kiállitásra

nagyban készittet **póstakocsikat** és másnemü kocsikat, érdemes a megtekintésre.

Ugyanott jókarban levő, kevéssé használt kocsik

jutányosan kaphatók.

25 1—0

Teljes tisztelettel **BODÁNSZKY LIPÓT,** kocsigyártó.

GERMÁN TERÉZ

okl. szülésznő.

Lakását február hó 1-én

Áldás-utcza, Guttman-házba

helyezte át.

Bemenet

a fő-utczáról is!

20 2—3

(3) 3—26 **Gyors és biztos segély**

gyomorbaj és annak következményei ellen!!

A legjobb és leghathatósabb gyógyszer az egészség fentartására, a nedv és vérnek tisztitására és tisztántartására és jó emésztés elyidézésére a már mindenütt ismert és kedvelt

dr. ROSA-féle életbalzsam.

A legjobb és leghatékonyabb gyógyfüvekből leggondosabban elkészitve, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknél, gyomorgörcsnél, étvágytalanságnál, savanyu büfögésnél, vértolulásnál, aranyeres bántalmaknál stb. stb. Ezen kitünő tulajdonságainál fogva, biztos és jónak bizonyult háziszerré vált.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt, kis üveg 50 kr. Több ezer elismerő és dicsérőirat van kitéve szives betekintés végett.

Ovás! Csalódások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetek, hogy minden üveg az egyedül én általam eredeti előirás szerint készitett, dr. Rosa éltető balzsama, bék kartonba van begöngyölitve, melynek hosszoldalán »Dr. Rosa éltető balzsama, B. Fragner gyógyszertára a »fekete sashoz«, Prága 205—III. feliratással van ellátva, német, cseh, magyar és franczia nyelven, homlokzatán törvényszékileg bejegyzett alábbi védjegygyel. — **Dr. Rosa életbalzsama valódi minőségben kapható a készitő főraktárában**

Fragner B., gyógyszertárában »zum schwarzen Adler« PRÁGA 205—III. szám. Budadesten **Török József** gyógyszertárában. Az osztrák-magyar birodalom valamennyi nagyobb gyógyszertára raktáron tartja ezen életbalzsamot. Ugyanott kapható:

Prágai egyetemes házikenőcs

mindennemü gyuladás, seb és daganat ellen, több ezer köszönő irat által biztos hatásunak elismert szer.

Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejrekedéseknél és emlőkeményedésnél a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, genyesedésnél, pokolvarnál, körömdaganatnál, kézen vagy lábon előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsirosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat, keményedés a legrövidebb idő alatt meggyógyittatik; ha azonban genyedés állt be, akkor a daganat legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyittatik.

25 és 30 kros dobozokban.

Ovás! Minthogy a »prágai egyetemes **házi kenőcs**« igen gyakran hamisittatik, mindenkit figyelmeztetek, hogy eredeti aláirás szerint csakis nálam készittetik. Az csakis akkor valódi, ha a sárga érczdobozba, a melybe töltetik, vörös használati utasitásba (9 nyelven van nyomva) és kék kartonba, mely a fentebbi védjegygyel van ellátva, van göngyölve.

Fül-balzsam. A legkipróbáltabb és számtalan kisérlet által kitünőnek bizonyult gyógyszer nagyothallók és siketek gyógyitására. — **1 üvegcse 1 forint.**

220/1896.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a nváradi kir. törvényszék 1895. évi 17754. számu végzésével Mezey Ferencz felperes részére Lőwy Márton alperes ellen 3000 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 1930 frt 50 kr. becsült ingóságokra a nvárad városi kir. járásbiróság 152/96. számu végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelés erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán fő-utcza 801/30. sz. a. leendő megtartására határidőül 1896. február hó 3. napján délelőtt 9 órája tüzetik ki, a mikor a biróilag lefoglalt könyvkötészethez különféle gépek, szobabutorok s egyébb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korában eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél vagy irásban beadni. vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

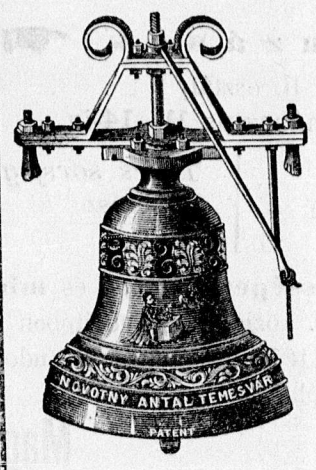
A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Nagyváradon 1896. évi január hó 21. napján.

Batig Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

NOVOTNY ANTAL

harang- és érczöntődéje

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg uj harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészitésére, ujabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, ugy, hogy az igy felszerelt harangokat könnyen és többször lehet forditani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett, átlyukasztott szabadalmazott

harangjait, (243) 11—26

melyeknek **hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van** és igy egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. —

Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harangállványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak.

Költségvetésekkel és képes árlapokkal dijmentesen és ingyen szolgálok.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárváros.

Szégyenli magát

(217) 12—26

a kis leány, mert a másképen oly kedves arcza a bőr tisztátlansága által oly régen el van csufitva és csak most tudta meg, mily könnyen és hamar segithetett volna azon, az általánosan ismert és kedvelt

Vértes gyógysz. Lugosi arczkenőcse

által.

Ezen arczkenőcs a legjobb szer a májfoltok, szeplők, bőratkák, pattanások, ugymint **minden más bőrtisztátlanság** el távolitására.

1 adag 60 kr., 1 frt és 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 nagy vagy 2 kisebb adag bérmentesen küldetik

Nézzen meg engem

vagy más hölgyeket, kik a

Szicziliai hajifjitót

használják és találni fogja, hogy az ezáltal visszaszerzett hajszin, eredeti hajszinünktől nem különböztethető meg.

A szicziliai hajifjitó nem tartalmaz ártalmas szereket, nem technikai festőszer, hánem a legegyszerübb módon, naponta csak egyszeri használása által adja vissza az **ősz hajnak eredeti szinét,** anélkül, hogy a bőrön vagy fehérneműn pecsétet hagyna hátra, vagy a haj mosásánál szint hagyna.

Egy üveg 2 frt, 3 üveg hat forint előleges beküldése ellen bérmentve küldetnek. Megrendelésnél kéretik a **haj eredeti szinét megadni.**

1 adag **pomádé epidermale,** amely a hajnak eredeti fényét visszaadja, 1 frt.

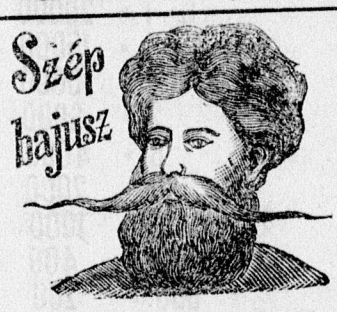
hogy feje későbbi években hirdetési czélokra használtassék, a haja ápolásához

Dr. Heuffel-féle hajszeszt

vegyen.

Ezen hajszesz a fejbőrre erősitőleg és üditőleg hat, megakadályozza a korpásodást és a hajnak kihullását, mi által **dúsgazdag hajnövést** eredményez.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. — 6 frt előleges beküldése ellen 4 üveg bérmentesen küldetik.

és **erőteljes szakáll** leggyorsabban és legbiztosabbau nyerhető

Dr. Heuffel-féle bajusznövesztő-pomádéval.

Gzen teljesen ártalmatlan szerebből készült pomádé által a legsövidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is, **gyönyörü bajuszt és dús szakállt** nyernek.

Fél adag 1 frt 25 kr., egy egész adag 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 egész adag bérmentesen küldetik.

Kapható gyógyszertárakban és illatszerészeknél.

Raktár Nagyváradon: Nyiry György gyógyszertárában ahol azonkivül kaphatók a **„Sas“** gyógyszertár világhirü gyógyszerei, u. m. dr. Heuffel-féle **gyomoressenczia;** dr. Heuffel-féle **vértisztitó labdacsok; Injectio** és **Capsules veget.; Antibetin; Sassaparilla kivonat;** Herkulesfürdői **köszvényszesz** stb. Ahol nincsen raktáron megrendelendő egyenesen a készitőtől:

VÉRTES LAJOS

„SAS“ gyógyszertára, LUGOS 2a. sz.

Fentnevezett czikkek csak akkor valódiak, ha az oldalt nyomtatott védjeggyel vannak ellátva.

Az 1896. ezredéves kiállitás alkal- mából az államtól engedélyezett

II. Magyar Osztály-sorsjáték

Kibocsátás: 120,000 sorsjegy 45,007 három osztályba osztott nyereménynyel és egy jutalomdijjal.

Huzások

I. osztály	II. osztály	III. osztály
1896. február 5—8-ig.	**1896. márczius 11—14-ig.**	**1896. majus 12—28-ig.**

Árak az I. osztályra:

1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy
20.—	**10.—**	**2.—**	**1.—** forint

Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes):

1 egész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy
60.—	**30.—**	**6.—**	**3.—** forint

A nyeremények **teljes adó- és illetékmentességet** élveznek és **minden levonás nélkül** fizettetnek ki; a huzások az állami hatóságok felügyelete alatt állanak és egy kir. közjegyző jelenlétében ejtetnek meg.

Midőn a sorsolási tervezetet föntebbiekben közzé tesszük, egyben köztudomásra hozzuk, hogy a sorsjegyek mától fogva a falragaszokon jelzett elárusitóknál a fenti eredeti árokon kaphatók.

Budapest, 1895. deczember 24.

Magyar Osztály-Sorsjáték Igazgatóság.

Minden 3-ik sorsjegy nyer.

Még soha nem létezett nyereményesélyeket

nyujt az államilag engedélyezett

Minden 3-ik sorsjegy nyer.

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

45,007 három osztályba osztott pénznyeremény **9.200,000 korona összértékben.**

A legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben **Egy Millió korona.**

I. osztály huzása	A II. osztály huzása	A III. osztály huzása
1896. február 5—8-ig.	**1896. márczius 11—14-ig.**	**1896. május 12—28-ig.**

Nyereménytervezet:

Nyeremény		korona		korona
1	à	80000	=	80000
1	»	60000	=	60000
1	»	40000	=	40000
1	»	30000	=	30000
1	»	20000	=	20000
1	»	15000	=	15000
1	»	10000	=	10000
2	»	8000	=	16000
8	»	4000	=	32000
10	»	2000	=	20000
13	»	1000	=	13000
100	»	400	=	40000
860	»	200	=	172000
9000	»	80	=	720000
10000	nyeremény összesen		=	1268000

Nyereménytervezet:

Nyeremény		korona		korona
1	à	100000	=	10000
1	»	60000	=	60000
1	»	40000	=	30000
1	»	30000	=	20000
1	»	20000	=	20000
1	»	15000	=	15000
1	»	10000	=	10000
2	»	8000	=	16000
8	»	4000	=	32000
10	»	2000	=	20000
13	»	1000	=	13000
100	»	400	=	40000
860	»	200	=	172000
9000	»	120	=	1080000
1000	összesen		=	1648000

Nyereménytervezet:

Nyeremény		korona		korona
1	jutalomdij	600000	=	600000
Ezen 57 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a 600,000 korona jutalomdijat. 1	à	400000	=	400000
1	»	300000	=	300000
1	»	200000	=	200000
1	»	100000	=	100000
2	»	40000	=	80000
2	»	20000	=	40000
5	»	10000	=	50000
10	»	8000	=	80000
34	»	6000	=	204000
100	»	2000	=	200000
200	»	10000	=	200000
2650	»	200	=	530000
220000	»	150	=	3300000
25007	» nyeremény és egy jutalom		=	6284000

Árak az első osztályra:

1/1	1/2	1/10	1/20
20.—	**10.—**	**2.—**	**1.— forint**

Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes):

1/1	1/2	1/10	1/20
60.—	**30.—**	**6.—**	**3.— forint**

ajánlja és szétküldi az összegnek előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel

Heintze Károly, BUDAPEST, Szervita-tér 3. szám.

ürgöny-czim: Lottoheintze, Budapest,

Biztonság szempontjából ajánlatos, hogy a sorsjegyeknek **ajánlott** levélben való küldése kivántassék és a fenti eredeti árak mellett osztálysorsjegyeknél ajánlott levelok portója és nyereményjegyzék darabja fejében 25 kr. — teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig portó és 3 nyeremányjegyzékért 50 kr. küldendő be.

Az első magyar osztálysorsjáték alkalmával tisztelt vevőim között a következő főnyereményeket osztottam ki: **400.000, 200.000, 100.000, 80.000, 50.000** koronásak stb. (1) 5—5

Sürgöny-czim: Lottoheintze, Budapest.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.